

Рік XVI. Нью Йорк. Четвер, 8-го Жовтня 1908. Число 41.

Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, October 8, 1908. No. 41.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Вересень 1908.

В. 3. Кость Кубан, ум. 8 VII. 08.	1000 00
В. 48. Іваник Іван, ум. 29. VII. 08.	1000.00
В. 108. Стефуряк Гриць ум. 31. VII. 08.	1000.00
В. 144. Гупан Стефан, ум. 13. IV. 08.	500 00
В. 121. Ленчик Андр., ум. 3. VIII. 08.	600.00
В. 85. Вашишин Гриць, ум. 8. VIII. 08.	1000.00
В. 123. Вілецький Василь, ум. 17. VIII. 08.	1000.00
В. 140. Шандровский Теод. ум. 18. VIII. 08.	1000.00
В. 71. Пласкось Стеф. ум. 21. VIII. 08.	1000.00
В. 115. Галайда Петро, ум. 23. VIII. 08.	1000.00
В. 108. Юлія Сусідка, ж. Йос. ум. 21. VII. 08.	400.00
В. 37. Кирило Ева, ж. Йос. ум. 1. IX. 08.	400.00
В. 46. Ю. Венбловська ж. Ник. ум. 16. IX. 08.	400.00
В. 14. Болещак Василь, в домі умах.	150.00
В. 121. Ставровский Іван, нев. слаб.	100.00
В. 24. Сімко Стефан, утрата ока	200.00
В. 104. Ватраль Теодор, утрата ноги	200.00
В. 115. Маренчак Войтїх	100.00

Разом 11,050 00

Платня гол. урядників за Вересень	190 00
Адміністрація Союзу за Вересень	135 62
Друка латинськ. буквами і typewriter	195 45
Весь розхід виносить	11,571 07

Член на ціле посмертне платить 1.45 дол., а на половину посмертного 80 цнт.

Д. Капігула, председатель. С. Ядловский, секретар.
А. Шаршонь, касіар.**Вороги гр. кат. церкви в Америці в моральнім освітленю.**

В 18 ім н рі церковної часописи „Нива“, що виходить у Львові, в Галичині, появилася замітна стаття з Америки, яка кидає дуже характеристичне світло на головних вождів кирилі проти гр. кат. американського єпископа. Тому, що крім кількох галицьких священиків ніхто більше в Америці не читає сеї часописи, ми вважаємо за відповідне вибрати маркантніші уривки із згаданої статті і знайомити з ними ширший американський загаль. Заявляємо, що в засади ми брідимося наводити в полеміці людей поимено; тому однак, що вороги не ваяють ся в борбі проти єпископа якоюсь моралю, ніхто не може й від нас домагатись, щоб ми обходились з ними по джентельменськи. Впрочім, не ми тут будемо говорити, а говорити-ме „Нива“. Читаємо в ній отже таке:

Коли Іх Пресвященство Сотер іхали по своїх єпископських священиках в Рим, вступили були до Унгвару, щоби відвідати Пресвященного Експедицію Фірцака. В часі свого побуту в Унгварі зголосив ся до Пресвященного син Жатковича, редактора московско-схизматичного „Вістника“, що є органом ніби греко-католицького братства „Соединенія“ і просив Пресвященного о єрейські свячення в тім наміренню, щоби бути священиком в Америці. Пресвящені сказали йому, що радо його, себто молодого Жатковича висвящать, коли лише викаже ся потрібними до сего стану студіями. Та бідний кандидат до духовного стану, хоч був 4 роки на богословію, не мав ві одного іспиту, тож цілком природно, що Пресвященні не могли його висвятити. Обурений синок написав тоді до татунця, що Єпископ Ортинський не хоче його висвятити. І ще Пресвященного не було в Америці, а вже господи Жаткович розписав ся проти Пресвященного, щоби пімстити ся за се, що Пресвященні не висвятили його сина. Ось маєте перше жерело мож повісти диявольської ненависти редактора. В видумуваню клевет на Пресвященного перевиспівувів з певністю усіх клеветників і колись існувала яка нагорода за клевету (от прим. як є нагорода Нобля), то Жаткович повинен єї дістати перший.

Вже з самого початку побуту Пресвященного Сотера в Америці многи священики стали домагати ся від Пресвященного, щоби скликав духовний візд в справах американської церкви. Пресвященні були противні сьому віздові, бо еще самі не знали гаразд американських церковних відносин, та коли священики стали представляти, що нарід буде неспокійний, коли не буде такого візду себто віча, Пресвященні згодили ся на візд в Нью-Йорку.

Візд сей відбув ся. Межи ріжними церковними і народними справами полагоджено також на сім справу матеріального забезпечення Пресвященного. Ухвалено іменно, щоб кожда церква дала на удержане Пресвященного 5 процент від своїх бруто доходів. Обчислено що колись всі церкви греко-католицькі платили сей 5 процент себто, як тут в Америці називають катедрацікум, сего Пресвященні будуть мати пересічно місячно 1000 доларів, що звінци вистарчало би на ведене хати.

Сю ухвалу використав Жаткович в сей спосіб, що розписав ся у „Вістнику“, що Пресвященні скликали лиш на се віче, щоб забагатіти і став писати бевнастанно обридливі статі, де все підносили платню Пресвященному, так, що підніс сю платню на 30 000 доларів, хоч в дійсности Пресвященні жаять з парохії, бо катедрацікум дуже не значне. Всі священики, що не хотіли, щоби взагалі в Америці був гр. кат. Владика, збунтували церковні уряди, щоби катедрацікум Пресвященному не висилали. — До сих священиків, що не хотіли взагалі мати Владика, належить до 40 угорських священиків, но і наші священики перевертні, як Гумецький et Co.

Звісно, що загально наш нарід є бідний і тут в Америці, тож Жаткович мав сю ціль в своїх клеветах щоби представляючи Пресвященного яко богача, збити Іх особу немилу серед народа. Бо у бідного чоловіка легко збудити зависть і ненависть, коли даний бідак не є на скрізь християнином. На сих клеветах не скінчив Жаткович, але через своїх приятелів як Др. Юлія Гаджегу поміщує подібні клевети і в унгварській „Науці“, котру редагує священик О. Августин Волошин автор рускої граматики, що тепер недавно вийшла в Угорщині. Правда? що се класичний скандал і можливий лише у нас, щоби священик поміщав обридливі, ложні клевети на Владика у тої самої віри, обряду і народности? Се не лиш не по християнськи, але і не по звичаю, хіба по диявольськи. Знаєте тепер вже, що є жерело ненависти Жатковича до Пресвященного. І вже від року нема ні одного числа „Вістника“, щоб не було в ній хоч одної, а навіть 2 або 3 сторін (не шпальти) клевет на нашого Архієрея.

Подібною ненавистю до Архієрея, як Жаткович, палає о. Лавришин, дерун першої класи—звісний зі сих своїх чеснот в цілій Америці. З ним склалась ось така трагічно комічна пригода.

Отець Л. від смерті своєї жени острив зуби на єпископску мітру. Коли стала ходити чутка, що Святійший Отець справді пішле єпископа в Америку, один із своїх Л. рішив ся використати сю чутку. Написав отже в Угорщини лист до Л., в котрім пише йому, що Л. стане американським єпископом, лиш нехай йому себто авторови листу пішле на деякі формальности 7.000 корон. Дурний Л. післав сьому любуому своякови 7.000 корон, а сей покористував ся ними як хотів і знав; а тим часом єпископом став Пресв. Сотер. І якже не гнівати ся і ненавидіти Того Пресв. Сотера, що займив сей уряд, котрий в Л. мріяв належав до нього!

Таж він видав на сю ціль аж 7.000 корон! А може сей єпископ зробить його хоч генеральним віка-

рієм і мітратом? Бож прецінь шкода, щоб мітру і фійолети в'їдав міль. Але о горе! Пресв. Сотер сего не зробив! — Колиж так, то смерть йому, сьому Ортинському, сьому „Полякови“ і т. д. Отже Жаткович знайшов в особі Л. найбільшого помічника, щоб клеветати на Пресвященного.

Але „aller guten sachen sind drei“. Знайшов ся еще один отець, з котрим судьба пожартувала так, як і з Л., а сим був о. Зубай. Свого часу, коли американське духовенство просило Святійшого Отця о греко-католицького Єпископа, поставило було о. Зубая яко кандидата на Владика.

І до Зубая написав „добрий свояк“ по 4.000 корон, що конечні для полагодження деяких орудок, щоб стати Єпископом. Добрий свояк мав на стілько совісти, що потягнув о. Зубая лиш на 4.000 корон, а не як Л. аж на 7.000 корон. І о. Зубай в сій милій надії, що стане князем церкви справив собі чудову мітру, прекрасні ризи і т. д. аж тут пек йому, єпископом не о. Зубай, а якийсь „поляк“ Ортинський.

Ага покушаеш Ти — Ортинський, що то значить бути греко-катоцьким Владикою в Америці. І далі рити!

В сей спосіб з'явила ся в Америці прегарна гультайська трійка, а в сій трійці на жаль аж двох греко-католицьких священиків.

Ся трійка з'організувала „чорну лігу“ — товариство із священиків і світських, щоби на кождім кроці нищити Владика. Они збунтували людей, щоб не носили від церковній катедрацікум, се є даток на удержане Єпископа, котрий складають і усі церкви латинські своїм аржієреам, а складають в такій обилности, що латинські Владика що року висилають по кілька або кільканайцять тисяч лиш від себе на Петровий гріш.

Ся трійка маючи в своїх руках „Вістник“ і подругу „Правду“, орган схизматиків під опікою о. Обушкевича (о. Т. Обушкевич є основателем „Правди“) і співробітництво в других схизматичних шматах як „Поступь“, „Світль“ і т. д., настроїли часть загалу ворожо до свого Архієрея і постарали ся о се, що на загальнім вічу „Соединенія“ заломового товариства гр. кат. угорських Русинів вибрано знова Жатковича редактором, а на прочих урядників вибрано еще гірші індивідуа. І хоч головний уряд попередній обікрав товариство „Соединеніє“, на кільканайцять тисяч доларів, то дано йому абсолюторію, а навіть вибрано його в більший части голосів знова на других два роки. Своєю дорогою вічевики, себто сі делегати, що вибрали сей злодійський уряд, — були Л. і компанією, розпті до крайних границь вже першого дня коли прибули на віче.

Ми думаємо, що до висше наведених слів додати якийсь коментар — річ зовсім злишня; шановний читач „Свободи“ може виробити собі сам найліпше понятє, які то „моральні“ мотиви спонукали верховодів в „Соединенія“ виповісти борбу на жите і смерть гр. кат. єпископови... Мудрому досить!

H156 Оголошене.

Понеже члени (Stock Holders) бувшої бізнесової інституції

„Руский Народний Дім в Америці“

домагають ся, щоби скликати мітинг членів (Stock Holders), аби ясно довідалась, як справи ліквідаційні стоять, для того сею дорогою повідомляє ся всіх членів (Stock Holders) „Р. Н. Дому“, а власителів шерів „А“, що мітинг „Р. Н. Дому“ відбуде ся дня 12 Октобра в понед. вечером точно о 8-ій годині в гали Діонізія Голода в Jersey City, N. J. 38 Green Str.

Прибувши на мітинг члени не мають права жадати звороту коштів подорожи. Так само ліквідаційні урядники мусять явитись на мітинг на власний кошт і здати свої справозданя.

Jersey City, 24. Септембра 1908.

К. Кирчів, председатель ліквідаційного комітету.

Андрій Граб—но.

Як баба Горбулиха зробила страйк.

Оповіданє.

(Конець.)

Зачувши крик, з цілого села зачав збігати ся народ, більші парубки, дівчата та дівчора.

— Що таке? — Хто там кричить? — Що за гвалт? — Га? Бунт? — Страйк! — Який страйк? Хто страйкує? Га? Баба Горбулиха страйкує! Славно!

Жандарм побачивши кругом себе народ, трохи злякав ся, але нагадавши собі, що певно хто-небудь бачив, як баба Горбулиха його била, розлютив ся і ухопивши за шаблю, верещав:

— Беріть її! Виять її, вона соціалістка! страйкує!..

Що вона проти цисаря казала!

Брешеш, брешеш, брешеш сучий сину, брешеш! — лопотіла баба Горбулиха, махаючи ожогом. — Нічого я не казала... Сам він мене, люди добрі, трохи не зарубав шаблюкою, щоби йому руки покорчило, гадині!

— Що за гвалт? Га? Що, се бунт? — Се з натовпу протиснув ся війт а за ним трьох десятників.

— Виять її!! Крутіть її! Затупотів ногами жандарм, побачивши війта з десятниками, і, набравши відваги кинув ся з шаблею на бабу Горбулиху, але не влучив, а вдарив лиш по ожогу, аж забрентіло.

Ах ти, нечиста сило! Ось тобі! — Баба Горбулиха замахнула ся на него ожогом, та у ту хвилину на неї наскочили десятники й почали вязати.

— Виять її! командував війт. — Так! Добре! Ади бунтує ся, та ще така стара баба!

— Тьфу тобі межі очі дурню! — плюнула баба Горбулиха справді у саму пику війтови, що крутив ся перед нею тоді, як її вязали руки!

— Ах ти, чортова бабо! — крикнув війт, утираючи ся рукавом. — Ти знаєш, кому у вічі плюєш? Га?

Жандарм підбіг і вдарив Горбулиху кулаком межи плечі, але з натовпу закричали:

— Ей ти, панська помийнице! Бабу не бий! Відважний бити стару бабу та ще й звязану!.. От воюка раз: з бабами воює... Сволоч! Доки вони будуть...

— Мовчати? Що се? Бунт? Га?

— Страйк! крикнув якийсь хлопець.

— От я вам покажу страйк! Розійти ся! Що ту таке? А ви, війте на того супокійно давите ся? Бунт, а ви нічого не робите!

— Гадди, розходіть ся! — звернув ся війт до товпи. Розходіть ся по добру, бо дізнає ся староста, то буде вам...

— Не боїмо ся твого старости.

— Хто то там такий розумний обачає ся, га? Ану вижди! Я тобі покажу, як проти начальства такі слова. Бунтівники! От наїдуть на вашу голову гуляни, то тоді пізнаєте, почому локоть панської ласки!

— Ою, фю, фю — засвістав з заду якийсь парубок.

Товпа регоче ся.

— Анцихристи! Душогуби! — верещать звязана баба Горбулиха! — Бунтарі... Самі ви бунтарі! Колодите людей! Мучите народ бідний, щоби вам добра не було, щоби вам світ сонця не бачити, щоби вам...

— Гей, стара, стули губу! — звертає ся до неї війт. — Ти знаєш, ще плетеш, Га?

— Держіть її! — репетує жандарм. Держіть добре, щоби не втікла. Ах ти, чортова відьмо.

— Щоби ти повісив ся, антипку! Бийте їх, люди добрі, що ви їм в зуби дивите ся!

— Цить, бабо, не бунтуй! наминає війт. — Ведіть її на постерунок... Та що се справді: війт дороги не має. Геть з дороги, чорти собачі! — Розійдіть ся, бо будемо стріляти!

— Ха, ха, ха! — регоче ся товпа. — Чим? Очима?

— Бомбою! Його голова як бомба!

— Та ні, не стрілять! бо у него голова з половою.

— Чорти! — лютує ся війт. — Бунтарі! — Ви чуєте? — Ви чуєте? — звертає ся він до жандарма.

— Та де він там почує: йому баба Горбулиха памороки забила! — кричать хтось з товпи.

— Се бунт! Се прямо страйк! Рубайте їх шаблюю, не бійтесь!

— Натє, сами рубайте; та дивіть ся — скільки їх!

— Де ж ті у бісового батька гуляни? Віжіть за ними! Тут бунт аж-аж аж, а їх, чортів, нема! Віжіть хоч за вахмайстром!

— Його нема дома: поїхав до міста!

— Чорти! — репетує баба Горбулиха, та старає ся вирвати з рук десятників. — Бийте їх! — звертає ся до людей. — Розв'яжіть мене, а я сама їм так накладу, що їх всіх чорт вхопить!

— Ого, го: — регочуть в товпі. — Баба Горбулиха би їм дала! Баба би їм накладала!

— Чуєте? Чуєте? — кричить залаканий війт. — Свищіть! Свищіть у свисток в місті почують... Свищіть, щоби гуляни ішли... Щоби усі гуляни!..

— У мене нема свистка. Посилайте десятника!

— Десятник! Трохеме! Сідай зараз на коня, та жени... лети до міста... дуй прямо до гніралы та кажи... кажи, що усе село... усе як є село, підняло бунт... страшенний бунт!

— Брешеш! — обиває ся з товпи. — Нічого нема: сами кажите ся! Не їдь, Трохеме!

— Я не хочу, бо вони мене вб'ють, — каже Трохим.

— Ну, от вам! — ударив об поли війт. — От вам і умиряй їх! Ну, ведіть її на постерунок.

Зв'язану бабу Горбулиху велично ведуть на постерунок, як на Голгофу, а увесь нарід рушає як на процесію.

— Розійдіть ся: — кричить війт.

— Розійдіть ся, ви знаєте, що се бунт? Та коли не послухаете, в криміналі погнієте, кажу вам! Ну, розійдісь хоч ти, Максиме, ти ж чоловік, як чоловік...

— А ми що? Не люди? Ах ти, прихвостне панський! Чуєш!

— Балакай, балакай! От дійдемо на постерунок, там я тобі вкорочу язика. Я тобі покажу, як проти війта таке говорити!

Доходять до постерунку, але тут товпа ще збільшає ся.

— Кого се повели? Чи не Давида?

— Та де Давида: бабу Горбулиху,

— Та кажи, не жартуй!

— От жартувати з тобою!.. Казу ти, бабу Горбулиху...

— Та справді?

— Вігме!

— Се історія! за що ж?

— Зробила, братіку, жандармови страйк.

— Який страйк? що ти торочиш?

— Як, який справнешдй: ожогом вдовж та впоперек!

— Так їм і треба, сучим синам!

— Та хіба ж це страйк? Страйк зовсім що инше.

— А що-ж таке страйк?

— Страйк, се як хто кидає роботу, вимагаючи більшої плати, або коротшого робочого дня, або взагалі якого небудь поліпшення своєї долі... — учить хтось, але його мало хто слухає.

— Як, не кажи, а добре латала боки жандармови. Пам'ятати буде бабу Горбулиху!

— Ну й її же не солодко за се буде, — каже хтось боязливо.

— Що її зроблять?

— Як що? Замануть на кілька місяців.

— Чорт зна що! Нічого не буде! Нехай не чіпають ся старої баби. Доля вже вони всім... Усіх би їх...

— Ну, ти, брате, не той... не дуже... Тепер знаєш як? Ти уважай не той...

— Дурниця! Як що до чого, то й друком можна буде... Ще краще їх як старим гвером.

— Через пів години ведуть бабу Горбулиху з постерунку до міста, до старости.

Люде боять ся йти до міста і від постерунку помалу розходять ся.

Незадовго не тільки все село, але й усе місто знало, що бабу Горбулиху посадили за те, що вона „зробила страйк“.

Почувши про се, старий Горбул покинув на базарі коло сусіди віз і побіг до старости. Там вже був Данило, жонатий син і зять з дочкою, котрі теж прибігли, довідавши ся, що буде бабі Горбулисі, але нікого з них не пустили. Шукали Кирила, щоби йому розказати, але його нігде не могли найти. Вачили, що він пішов аж до Михайлівки і сказав, що не скоро поверне ся.

Казали, що бабу Горбулиху піпляють у великі бригідки, другі казали що розстріляють або повісять, бо тепер „такі параграфи“, що і бабів не жалують.

Інші знова казали, що се залежить ще від того, за який параграф її будуть судити, чи за образу „має статут“, чи за який инший. Де хто радив Горбулеви подавати рекурсе до Відня.

Вернув ся нарешті і Кирило, а коли йому все розповіли, тільки руками сплеснув не розуміючи нічого. Ходив він на поліцію. Його кликали того, бо щось хотів ся спитати „пан комісар“.

Нарешті бабу Горбулиху... випустили. Тиждень посиділа вона за те, що побила жандарма. Вона йшла до дому і клала так штучно, як ніколи не клала, сусід клала і жандармів і уланів і старосту і намісника і усяку владу, яку тільки знала. Всі стрічали її як героїню, і розпитували про її пригоду.

— Що-ж Вам, бабусю було?

— Рубили протокола! Іроди! Били та питали хто на селі бунтує?

— І били?

— Били-ж кажу, щоби ними било до сухої дороги, анцихристами, били! Ми, вас, бунтарів, усіх ка-

жуть перестріляємо! Ми вам, кажуть покажемо, „землі“ і „волі“! Ми вам, кажуть, сякі-такі, і те і де-сяте! Тільки клопіт через вас панам!

— Клопіт, каже?

— Клопіт. Йім, чортівський душам, клопіт, а нам? а міві? Продержали тиждень голоднісіньку, побили, сіпали, щоб їх за печінки сіпало, триста болячок їм у печінки, щоб їх грім побив, щоб їм...

— Хто се така запекла революціонерка? — стиха питає прохадяча мимо попадає своєю наймачку що несе за нею копши.

— А се тота баба Горбулиха, що зробила страйк!..

Робітничє питанє.

I.

Хотілоб ся попередити ша-новному читачеві в отсих вступних увагах вивести перед очі в систематичнім порядку пооданокі точки, в яких бачив би він положене теперішнього пролетаряту, а передовсім його стану нужду.

Історія виказала що безуслівно мусить втворити ся там пролетарят, де розвиває ся капіталістичний устрій. Під пролетарятотом розуміє ся доживаєний, нічим незв'язаний і безземельний робітничий стан, котрий нуждою є приневолений свої м'ясні запродавати на ціле своє життя другій людині, (своєму хлібодавцеві), людині якій йдуть за капіталістом як тінь за чоловіком, які, — щоб так виразити ся — суть відворотною стороною богача — капіталіста. Під назвою пролетар не треба зовсім розуміти якогось обдертого-волохити, котрий ся назва з початку лиш таке мале значінє; ся назва означає певну класу людей, які не мають ні земельної ні рухомої власности, та суть змушені жити лиш в праці своїх рук, менше о се, якого рода є ся праця. Приміром добре платні робітники в однім краю можуть фінансово далеко краще стояти від дрібних ремісників, а однак перші, котрий і багатші, будуть числитися за завжди пролетарями, а другі дрібнобуржуазією. Колиб хотіло ся уникнути слова пролетар, то тоді можна-б його заступити одиноко: денний зарібник. І далше, коли буде готирити ся, для короткості, про зарібників, то завжди під сим іменем треба розуміти пролетаря.

Але і в пролетаряті суть різноманітні роди. І так розрізняємо пролетарят сільський, фабричний, і т. д. Ми будемо займатися лиш пролетарятотом фабричним. Сей розпадає ся опять на різні категорії: робітників мужчин, жінок, дітей; далше на фахових і нефахових робітників. Якоїсь певної границі між одними а другими ми не маємо. Звичайно фаховими числять тих, які приміром в Європі, відбули в якійсь галузі промислу „термін“ потім „визволили ся“ і т. д.

Житє пролетаряту усіх країв має дуже багато точок зовсім східних зі собою якого-б ні рода був пролетарят. І так першою східною точкою є непевність е-гзистенції. Сю причиняють передовсім випадки індивідуальної натури, як хвороба, каліцтво, нещасний случай і т. д. Усі ті люди, що живуть з праці своїх рук, а які заробляють лишень тільки, що сей заробок ледви їх виживить, в хвилину, коли їх заскочить недуга, або якесь нещастє, суть засуджені на голодову смерть. У них є хвилиною невідомість до праці устатку і всі жерела життя. Але ці жерела життя можуть устатити також і без індивідуальної вини робітника. Се суть так загальні і часті в капіталістичнім устрою безробітє. Без вини робітника, без причини якогось елементарного нещастя устає робота, і завдяки спекуляції одиниці цілі армії робітників суть засуджені на довготриваючий голод, а часто і голодову смерть. Се є непевність робітничої егзистенції.

Рівнож спільною цілою усім пролетарям є цілковита зависимість від хлібодавця.

Вправді номінально денсь-робітник беручи ся до якоїсь праці не запродує себе босови в „тілом і душою“, як се бувало давнійше, тільки за певне винагородженє він віддає йому якусь певну скількість праці; однак мимо сього, він все такої є від боса і поза годинами праці в повній зависимий. Ся зависимість по перше слідна у тім, що робітник є звичайно прив'язаний до певного рода праці. Він посвятивши ся одному фахови, не має більше вибору в праці, коли взагалі хоче жити. Коли приміром боси в давнім фаху змовлять ся — а се під нинішні часи щоденно лучає ся — і заявлять, що якогось не-любного їм робітника не будуть довше держати, то се для дотичного рівнає ся буквальному засудови на голодову смерть. Дальша зависимість се то, що робітник мусить безусловно повинувати ся усім — не-раз і глумим — розпорядженням боса. Кождий робітник в хвилину, коли переступить поріг фабричний аж до сей хвили, коли з фабрики вийде, є в повній того слова значіню позбавлений усякої особистої свободи. Він є чистим рабом-невільником. Такий стан зависимости є у пролетара досмертний. Денний робітник завжди, до послідного свого віддиху лишиться тільки денним зарібником-пролетаром. Давнійше бувало таке: термінатор-ставав по якімсь часі че-

лядником, а сей знова міг стати майстром. Нинішню робітницю не лишила ся навіть і така надія „авансу“.

А се має свою причину в цілковитій переміні праці так в її суті як і наслідках. Днес усе залагоджує машина. Праця робітника при машині є невідмінна, невольна і порівняно з давнішою працею рук. Вона живий організм чоловіка підчиняє бездушному механізмові машини. Чоловік мусить повзати своєю індивідуальною свободою. Далі: машина праця зовсім не рідна фахового робітника є нефаховим — як се деякі говорять. Вона лишень зменчує число робочих рук, дає менше людям спомогти до життя а вимагає спеціально вибраних, опитних людей. При щораз то геніальніших удішеннях теперішніх машин деякі говорять, що в недовгий час, коли зовсім неопитний чоловік днес буде міг зовсім гарно обслуговувати машину друкарську, завтра столярську, повзатра кравецьку і т. д. Сей погляд є зовсім кулявий. Виучене обслуговувати якусь машину є такий сам спеціальний фак як і виучене ся якогось ручного ремесла. І тому праця машина розвиває так фізичні як і духові спосібності чоловіка завжди тільки односторонньо, в однім напрямі, цілком так само, як се колись було при ручній роботі.

Праця машина зовсім не виключає праці мушкулів чи то м'яснів. І тому се є зовсім мильний погляд, що в наслідок розвитку механіки праця мушкулів можна дуже легко заступити дешевшою працею жінок або дітей. Але з другої сторони є се знова неслухно говорити, що праця при машині шкодить здоров'ю. Здоров'ю шкодить цілком що иньшого звичайно по фабриках, де на одному місці є накопичених сотки людей, тим самим є вже воздух величезно зіпсований. Коли до сего ще додати порох, гари усякі відпадки, неприродне гарячо або зимно то і найдемо властиві причини шкідливості здоров'ю. А що фабрики „для економії“, звичайно ще зовсім заведуть найпримітивніші средства приписані гігієною, то додавши се до попереднього, побачимо дійсно пекло, у якому нинішній робітник є приневолений працювати.

Даліше зло, яке потягнула за собою машина праця, се робота жінок і дітей. Як сказано, вони суть о половину дешевшим робітником, але виск, який з сього тягнуть фабрики, відбиває ся страшно шкідливо на здоров'ю одиниць, даліше цілих родин і народу. Далішим наслідком праці жінок і дітей по фабриках є знищення родивного життя робітника. Уже

через томлячу, надмірну працю батько лишає у фабриці свої найкрасші сили і здоров'я. Коли возьмемо на увагу, що в модерних, нинішніх фабриках часто густо працюють мушкулів і жінок в суміш, не раз в дуже двозначних позиціях та до того деколи майже півного, то се споводує розбужене звір'яччя інстинктів, злізнене і розбите нерас родивних вузлів а даліше одичіє і поворот до варварства. Безпосереднім однак наслідком праці жінок є сей факт, що ся жінка, яка є призначена до плем'я і заховання людського роду, стративши половину своєї широчини сил в фабриці, не може дати життя одновому потомству. Приходять на світ харляки, які ни діють, марніють. А що одиниці складають народ то і сей народ в далішій наслідстві також ни діє і марніє.

До сих умених сторін фахового життя пролетаря в наслідок уложення ся нинішньої капіталістичної системи долучують ся ще даліше зла в поза фаховім життю пролетаря. Передовсім належить ту піднести сю обставину, що в нинішніх культурних державах люди збивають ся що раз то густіше в промислових центрах, то є в великих містах. І тут, в наслідок дорожнї, яка падає звичайно в великих містах, суть вони засуджені мешкати по нужденних дірах і пивницях, без воздуха і сонця, зовсім подібно сим праісторичним мешканцям лещер. Даліше в наслідок сього нового угруповання людскости, ся тратять опору і ґрунт під ногами. На місце громад, які через тисячі літ знайшли вираз у селах і містечках, в родині і середовищах цехах, являють ся поодинокі, нічим не зв'язані індивідуи, яких можна доперва з великим трудом і накладом великанських заходів оп'ять зв'язати в яку таку організацію. Через знищення сеї точки опору аніціює ся у людей оп'ять фамілійний і етичний життєвий підклад, і на разі годі передвидіти, якими наслідками в будучім життю людскости ся маса відібере ся на загалі людства.

Стільки в короткості можна сказати про специфічні життєві обставини нинішнього пролетаряту. В оді дуючій числі перейдемо до сего, в який спосіб повстало „робітничє питання“.

Що мені робити?

Так питає ся один горожанин в листі адресованім до шікаґської часописи „Chicago Daily News“, а який прожив на вільній землі бо літ. Лист поражачий своєю простотою і страшною трагічністю.

Переведений на руське він звучить:

„Що ділати чоловікові, коли він дожив бо-ти літ? Уже близько 30 літ мешкаю в Шікаґі і все, що удало ся мені заробити, я

видав тут, а переважно на недуги і горе. Я утратив свої діти з їх найкрасшим віці. Через цілий свій вік я ні разу не мав нічого діла ані з поліцією, ані з судом, а кождий цент, який я кому не будь завинив, я завжди точно звернув. Від двадцяти літ я завжди сповняв точно обов'язки як вірний горожанин (true Citizen). Мій фак столярський знаю знаменито і маю днес еще доволі сил працювати. Але мимо того єсьм засуджений безділнє волочити ся по уликах, бо маю бо літ життя. Длатьо лишень ніде не хочуть мені дати роботи. Мої переконання релігійні не дозволяють мені поповнити самовбійства а Шікаґа, як воно широке і людне не хоче мені дати удержання ані достаточної праці. І щож мені тепер робити?.... Вірний горожанин“.

І щож мені тепер робити? Чи знає хто?.. Чи знає хто, що робити старцєви, що усі свої сили з'ужив в важкій, безплідній праці? Він прецінь цілий свій вік був „вірний горожанин“! Чи знає хто?.. Але се мусить щось бути людського. А чи кому впаде до голови, що могли порадити безпомічному старцєви через шпальти „Daily New“?.. Ніхто не знав дати йому пораду!..

Одинока рада, яку йому могли дати — але рада негідна людського достоїнства — однак могла нещасного хоч на разі охоронити від голодової смерті се: іти жебрати! Через цілий свій вік „вірний горожанин“, що з запертем ся самого себе працював над сотворенєм „національного майна“, який своїм потом наповняв кишені другим, стає при кінці свого життя жебраком-волохитом! І ніхто не знає йому дати поради!.. А чому се так? Чому та суспільність для котрої нинішній старець віддавав колись усі свої найгарніші літа днес за се може йому дати лиш жебрачу торбу?.. Чому се так, питаю ся, та хто знає відповіді?..

А і ви всі, що то днес повні сил і енергії, повні запалу і життя бездушно живете з дня на день, ви всі колись будете старцями а і на ваших устах повинне тоді страшне питання: „Що мені ділати?“ Але тоді на відповідь і раду буде уже за пізно! Тоді вам лишить ся також одно, як і сему старцєви: жебрача торба!

Хар. Черепак.

Розльосоване Державної Землі.

На підставі прокламації президента Рузвельта в листопаді с. р. наступить вітворенє резервації Rosebud в полудневій Дакоті, на північний-захід від Omaha, Nebr.

Хто-б схотів скористати з сих урядових ґрунтів, то йому подаємо слідуїчу інформації.

Кожда людина, що хоче режіструвати ся на отворені ґрунтів в Rosebud, S. Dak. (Tipp County) на підставі поелідної прокламації президента і інструкції виданих міністром справ внутрішніх, мусить зголосити ся до комісаря Злуч. Держав (U. S. Commissioner) або до судії, або до клерка рекордового суду (court of record) або на конець до нотаря публ. в однім з слідуїчих міст: Chamberlain, Dallas, Gregory або Presho в Пол. Дакоті, або наконєць в містах O'Neill і Valentine в Небрасці. Тут мусить підписати і записягнути аплікацію режістрації, яку виставить йому урядник перед яким він складає присягу. Аплікація ся мусить бути записяжена в часі між 5-тим а 17-тим листопада 1908. Посім вкладає ся сю аплікацію в коверту, яку рівно зістане ся

на місці і висилає ся на адресу: „James W. Witten, Superintendent of Opening Dallas, So. Dak. Лист мусить ся вислати най-даліше до 17-го листопада, не режістровано, і без подавання своєї адреси на копєрті“.

Сі, котрі служили підчас домової війни, війни Іспансько-америк., або на Филиппінах можуть убігати ся о ґрунта через заступників.

Льосованє відбуде ся 19-го листопада в Dallas, So. Dak. Особи, на які падають числа нижші від 4001 зістануть листовно повідомлені, що в означенім речинні (правдоподібно в марці 1909) мають прибути на місце і вибрати собі одну 4-ту часті секції (160 акрів) або і менше, за яку зложать звичайну оплату і комісове та 6.00 дол. за акер. Особи, на які падають числа від 4000 до 6001 зістануть рівнож повідомлені, що мають ставити ся в серпні 1909 р., коли то будуть могли дістати землю по 4.50 за акер (п. б. коли же який зістане). Оплата і комісове та одна пята часті ціни купна мусять бути заплачені при підписуваню контракту, а решту поселенець має сплачувати протягом п'ятих літ без ніякого проценту. Коли заплатити послідню рату, мусить заплатити належитість за виробленє титулу власности і комісове. Отже коли приміром хтось закупить землі 160 акрів на число низше як 4001, то заплачаючи контракт мусить заплатити 192.00 дол. і 14.00 дол. оплати комісової, або разом першого року 206 дол., а потім протягом п'ятих літ по 153.60 дол. Коли знова купить землю на число вище як 4000, то першого року мусить зложити 144 дол. і 14 дол. коміс., або разом 158.00 дол. а потом через п'ять літ по 115.20 дол.

Коли купуючий не заплатить річної рати на час, або коли не буде мешкати на землі, як се приписують права, то тоді тратить до неї всяке право та попадає йому уся заплачена уже поперед сума. Хотячи дістати титул власности поселенець мусить приновити ся до приписів о „homesteads“, то є мусить мешкати на фармі найменше протягом 6 місяців в рік та що року обробити приписане число акрів. Титул власности можна дістати вже і по 14 місяцях але тоді мусить ся зложити і всерештуючу належитість.

Особи низше 21 літ, даліше ті, що уже раз мали ґомстед, а в наслідок ошуства і т. д. страшили його, даліше ті, що не мають принайменше „перших паперів“ не мають права убігати ся о землю.

Тикети желізничі по значно знижених цінах (Homeseekers Ticket) можна дістати на многих желізницях кождого першого і третього вітвірка в місяці Суть вони важкі на 21 днів.

Отсе подаємо до відомости наших читачів, а коли хоч один Русин дістане фарму, то тоді будемо вважати цілї сеї статі за осягнену.

Безличність цареславних.

Як відомо всім чесним читачам „Свободи“, що трудно найти таке місце (плейз) деб не було поміж здоровими людьми паршивого двоножного звір'яччя з широкими ухами і довгою як труба пикою. Наведу примір: наш Микиспорт. Той Микиспорт є місто досить велике. Всілякої нації тут повно та є ту аж три руських церковей так зв.: „Галіційська“, „Угорська“ і „Рассейська“, в яку то послідну всі відпадки зі всіх сторін приймає ся. Радуйся вертепе кнутославній набитий самими відпадками! Але ідім даліше. Раз трафіло

ся, що якийсь там чоловік перевезений з другого плейзу до шпиталю, ослаблений тяжкою операцією хотів ся висповідати. І приходять его краєне до сьв. з гал. сторони О. Папа, щоби їхав сповідати хорого до шпиталю. Однак не заставши як раз того священика, котрий десь був виїхав, пішли вони до другого сьв. о. Горзо (з угорської стор.) о. Горзо, сейчас зібрав ся і поїхав до хорого, котрого висповідав.

На другий день той чоловік помер; і що роблять безличні люди? Послухайте: десь так о-коло пів до дев'ятої години вечером, здибую цілу лігу, котра провадить середню батюшку від кнутославного вертепу з пакташкою в руках. Я став питати ся одного чоловіка де то так, всю манджає, а він мені каже, що до того а того чоловіка, на парастас, (котрого то о. Горзо вечером висповідав а який потім помер). Еге! думаю собі, знають мудровати! А то чому так? питаюсь его, то сповідати до католицького, бо дармо, а ховати за гроші то до кнутославного? Радуй ся вертепе кнутославний набитий самими відпадками! На другий день той сам батюшка відправив погріб, при участі хуліганів, котрі провадили умершого до гробу, а другі наперед приготували смачний пир, на котрий позбігали ся з цілого вертепу. Питаюсь тепер вас людиці: де ваше лице? Та якже тепер вам стрігити ся з тим священиком, котрий вислухав вашу просьбу?

Та ви еще ся насміваєте з него і по хуліганськи прозиваєте его.

О, ви людиці, котрі не маєте ані за макове зерно чести! Гарної моралі виучили вас кнутославні батюшки!

О. А.

Допись.

Auburn, N. Y.

Мило мені поділати ся з ширшим загалом Русинів Українців вісткою, що у нас, в Оборм, основало ся сестрицтво імени Пречистої Діви Марії, — новий відділ „Р. Н. Союзу“.

Головна заслуга коло основаня сего нового відділу є Стефана Мельник секретара тутешнього братства сьв. О. Николая, братів Полянських і Юрія Фалата.

Перший мітинг сестрицтва відбув ся 13 вересня 1908 р. Мітинг отворив тутешній отець духовний Володимир Петровський молитвою „Царю небесний“ і довгою промовою.

В своїй бесіді згадав о. Петровський, що католицька церковь, а тим більше поважна галузь сеї церкви, гр. кат. церков дуже тішать ся, коли бачать, як єї сини і доньки гуртують ся в товариства. Сі товариства ведені в Христовім дусі заступають ту на чужині нашим братьям і сестрам — вітцівську та материнську опіку. В часі слабости, чи якого нещасливого случаю дістає член зглядно членкиня заможну і опіку від прочих братів та сестер.

„Тож численно приступайте, Дорогі Сестри до ново основаного сестрицтва, котре як раз завязало ся в день „Положення пояса Пр. Богородиці“, з чого видно, що над нами триває і даліше опіка „Матери руського краю“. Сими словами

Болючі крижі і члени

тратять біль і штивність після кількохразового натерття

Д-ра Ріхтера

Нотвичним

Пейн Експелером

Фамілійне средство впливає по многих краях як лік проти Руматизму, Сіатіки, Болю в боці, Невралгії, Болю в горлі і грудях, Болю голови і зубів.

Продають по всіх аптекках по 25 і по 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl Str., New York.

закінчав свою бесіду о. Петровський.

Відтак забрали голос предсідатель бр. сьв. Николай, Михайл Полянський, Стефан Мельник, сестра Пайза Фалат, Зузька Турек, Юрій Фалат і иньші.

В своїх бесідах вияснили они присутнім сестрам статуту Р. Н. Союзу і ухвалили, що членкині будуть мали свою сестричну касу, до якої кожда буде платити місячно 50 цнт., а за те на случай слабости буде мала тижневу заможу в сумі \$5.00.

Вибрано слідуїчий відділ: на предсідательку — Пайза Фалат, на кас. Ірену Шевчик, на секр. Зузьку Турек, на надз. хорих: Антоху Шевчик і Марію Торган.

По виборі віділу о. Петровський еще раз заохотив зібрані Сестри, щоби гарно тримали ся своєю гр. кат. церкви і пам'ятали на се, що першим апостолом Руси України була жєнщина, княгиня Ольга.

Щ ба отже сестри не забували на се, з'єднували до сього сестрицтва як найбільше членкині і плекали в своїх серцях і в серцях своїх родив христового духа, що єдино робить чоловіка щасливим і з'єднує йому Боже благословенє.

На працанє роздав о. духовний сестрам памяткові образки в нагоди сего так для них важного і памятного дня.

Вже в першім дні виисало ся до братства 34 сестри, а тепер в другім тижні є вже до 40 сестер. В часі мітингу заявив Стефан Мельник, що сестрицтво Преч. Діви Марії за рік буде більше, чим бр. сьв. О. Николая, чого дай Боже нам всім діждати ся.

Греко-католик з Оборм.

Русини! Позір!

По послідній ревізії книг банкових, державні контролєрскі ствердили, що

German Savings & Deposit Bank на розі 14-го і Carson улиці, South Side, 157 Pittsburg, Pa.

є одним з найбагатших і найпевніших банків не тільки в Пенсильвенії, але в цілих Злучених Державах. Тому Русини уважайте, де маєте складати гроші на процент, де шифкувати купувати, і відки висилати гроші та де маєте залагоджувати справи війскові і нотаріальні.

З поважанєм,
І. Ф. Ерн, А. П. Міллер
А. Бучак, Русин.

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
24 Hudson St., New York, N. Y.Published by
Little Russian Nat'l Union of
America.Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent.324 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.Anth. Cukrowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the Post
office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

газета для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“,
виходить щотижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00Оплачувати газету треба все-
гда з гори.Гроші треба посылати в ре-
дакцію, або через
експресовий, або почтовий мо-
ney order (моні ордер). Money
order, то є карточку, котру діста-
єте від почтара або агента на
експресовій офісі, пішлить нам,
бо без того ми не годні грошей
дістати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Хто хоче, щоби його адрес змі-
нити, мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.Тимчасова відповідь
г. П. Ю. Жатковичу.

Се, що я предвиджував, сталося. Моя стаття під наголовком „Наш боляк“, яка печаталась в „Свободі“ (ч. 37 і 38), ударила почтенних верховодів „Соединенія Гр. Кафт. Русских Братств“ в найбільшій ілюміносе. Соединеніє вивішувало собі завжди гр. кат. хоруговку, його проводирі вважали себе єдиними, пацітованими захитниками нашої церкви і народа в Америці, аж тут з нечева якийсь „попик“ посмів примнути во всеуслышаніє, що Соединеніє а гр. католицизм стоять на зовсім противних собі бігунах, що через діяльність теперішніх матадорів зсунулось воно на становище таких товариств, на які католицька церква накладає клятву. Вони скорше сподівались смерті, як сего, щоб хтось вживив ся брязнути їм правдою в очи і сказати, що вони не гр. католики. І засичали вони і скрутились, мов сі попарені або надоптані вужі, ну, і розпочали боронитись...

Але яка-ж се оборона? Як шановні читачі „Свободи“ собі пригадують, я трактував річ у своїй статті зовсім предметово sine ira et studio (без гніву і пристрасти), а доказував не-

католицький характер Соединенія на підставі цих пам'ятних слів, які в липні с. р. висказав про згадану організацію Ап. Делегат в Вашингтоні д-р депутат від Р. Н. С., а наводив аргументи найповажніших авторитетів в католицькій церкві, а не агадав в цілій своїй статті ані разу якоїсь особи поіменно, лише держав ся осторонь від всяких особистих нападів, думаючи, що проводирі Соединенія будь-як будуть інтелігентні, які вмють проводити брбру на лад культурних людей, які одже зумють піднести ся на об'єктивне становище і з такого становища будуть мене оспорювати. Я однак опинив ся, бо показалося, що матадори із Соединенія се люди лишені найосновніших почувань честі або людяности, що се порода грубошкірців лише з людським подобі, що се найпідлішні безхарактерники, шубравці і бандити пера — і я незвичайно тепер жалую, що такі грубі, сірі міхи я пробував у своїй статті „Наш боляк“ шити тоненькими, шовковими нитками. Та є між ними бандитами від Соединенія одно спеціальне індивідуум, яке прийшло мабуть на світ під знаком темної зьвізди, яке має цілковиту вдачу гієни, що вітрить і вештаєть ся лише за нечистістю і гнилизною і тим живить ся... На се індивідуум не трудно вказати пальцем, се — господинь Павель Юрієвич Жаткович. Він дезертирував колись від „війська самої заповіді божої“... — і збудилась в нім знова злодійська жилка і викрав він, може й в спілці з подібним собі кумпаном, мое приватне, наївно-глупе — скажу отверто — письмо, писане тоді, коли баба ще дівчиною була, і поклав він се мое письмо „во главу угла“ і на підставі сего мого чирачка, котрий давно вже пропукнув, силкуєть ся доказати, що він і його „чесне“ товариство — се настоячі правовірники і сини гр. кат. церкви. Справді, сьміятись, аж за черво хпати приходять ся над такою „мудрою“ обороною гр. кат. характера „Соединенія“ господином Павлом Юрієвичем Жатковичем.

Шкода, що в тім числі Свободи не ма місця на те, щоб я міг увійти в суть могого приватного письма, яке для г. Жатковича є ні менше ні більше, лише епохальним твором, на котрім він основує апольогію (оборону) Соединенія; нехай шановний читач буде терпеливий, а розберу своє письмо і ще щось скажу в найближшій тижні.

А тепер ще раз гукну: Народе, Соединеніє гр. кафт. Русских Братств не є гр. католицькою організацією!!

Се така правда, що вони її не вібють, хоч би на голо-ву ставились. Се орієнітний, лише представник

вселенського Архієрея, Папи, найвища ієрархія кат. церкви в Америці, Ап. Делегат в Вашингтоні, який чейже розумієть ся на церковних законах. І коли ви, превельбні панове, хочете боронити себе і Соединенія, я справляю Вас на адресу до Вашингтону — там у дійте по осуді. Вичерквітсь вже раз панове чорносотенці, із офіційальної навви Соединенія сі слова: „Греко-кафтолик“, бо низи ваючи себе тм іменем, ви наносите нечесть і ганьбу цілій вселенській церкві. Соединеніє — говорю се з натиском — се масонсько-жидівська організація найчистішої води, бо воно увійшло вже в влку навіть з не-християми, Жидами, щоб разом з Зельманами повалити єпископа і нашу церкву в Америці. Се буде розказано в найскоршій часі і побачиш, любий Брате, яка се буде страшна, нечувана сензація...

Наконець одно ще слівце. Господине Жаткович! Коли після вашої думки я через свій побут в Швейцарії набрав ся анархістичних засад, чи радше став після вас анархістом, то я маю сего разів більшу рацію, сказати, що Ви через те, що були колись в Копицях на Угорщині, набрались злодійських засад і стались владієм.. Коли ви такий „джентельмен“, що огодуєте мое приватне, варадене письмо, то я маю на основі такого самого права оголосити не-вкрадений, ваш урядовий вирок старокраєвого кримінального суду і витягнути із него найдалш ідучі конвенції... Яким оружем ви воюєте, і я воювати буду. — All right.

о. П. Помятшин.

3 Галичини.

Як відомо шан. читачам дня 15-го вересня с. р. у Львові розпочав свої обради галицький сойм. Так сама церемонія вітворення сойму, як і перші промови найвищих репрезентантів адміністративної влади в краю робили вражінє, що львівський сойм, се не найвища, законодавча власть в краю, в яким мешкають Поляки і Русини в рівній кількості, але що львівський сойм, се једну сейм polski na ziemiach gieszuprospolitej polskiej. Се видно і з того подавляючого числа контушовців, що засіли в лавках теперішнього галицького сойму, видно і з промови гр. Ст. Баденього, в якій він горячи про виборчу реформу неначекинув в лице широким народним масам людности яраю: ми, польська шляхта, дамо вам лиш се, що нам подобає ся вам дати. Ви навіть не мрійте, про якісь полєкпі, бо ми, ясновельможні дідиці, ми тільки маємо прави боронити „ладу і порядку“ в краю, того ладу, що повляє за право ясного пана вартости 10 корон положити трупом пять хло-

пів. Ми пани і створені до сего, щоб над вами, хамським племям панувати.

З першого дня отворення сойму належить, ще занотувати заяву голови українсько-руського клубу, посла Олесницького, який між иньшим заявив, що руські послы вступють в сей сойм з тим, що уважають його лиш переходовим. Він має лиш ухвалити виборчу реформу оперту на основах загального голосування і з сього стався та руські послы не уступлять. І тому так послы як і усе населенє селянське в Галичині усіми силами буде стремити до того, щоб се реформа вістала переведена, і щоб теперішній сойм уступив місця новому сойму, справді людовому, в котрім оба народи Галичини найшли би справедливу репрезентацію.

І сей сойм, який зібрав ся лиш на се, щоб ухвалити виборчу реформу як поступив з нью? Поотупив так, як поступити лиш шляхтичі можуть.

Сейчас на другім засіданню, дня 16-го вересня вніс польський людовець Стапінський наглядний внесок в справі виборчої реформи, в яким то внеску пропонує ся, щоб сойм візав краєвий виділ, аби сей предажив до 30 ти днів сойму законо-проект, який-би вво-див в Галичині тайне, рівне, загальне і безпосередне голосованє на послів до Сойму. За сим внеском промовляли крім внескодавця послы др. Олесницький, др. Корол, Лео а про-ти граф Півінський. Коли приступлено до голосованя над наглядністю то на 116 присутних послів голосува-ло за 64 а проти 52 і че-рез се внесене упало, бо не дістало потрібних $\frac{3}{4}$ усіх голосів (в тім випадку 87 голосів). Усі руські послы голосували за, крім кацапа др. Дудкевича.

Найцікавіший однак для нас день був 19-го м. м. Був се так званий українсько-руський день в галицьким соймі, позаяк майже цілий день заняли промови і внески українсько-руських послів.

І так сього дня першим прийшло на чергу внесенє посла дра К. Левицького в справі викладової мови в середних школах. Як звісно в Галичині в висших школах викладовою мовою є польська, в наслідок чого є 68 гімназій польських а всего тільки 5 руських. Крім сего є ще два диво-гляді, а то в Бережанах і в Стрию: „паралельні кляси“. В тих гімназіях (нижших клясах) учать часть предметів по польськи а часть по руськи. Се все є на підставі закона з 22-го червня 1867 р.

Намі послы вже не раз виступали в соймі з домаганням скасованя того варварського для нашого народа закона, який єще до того зовсім противить ся приписам конституції після якої кождий нарід має пра-

во жадати, щоб йому по-давали просьвіту в його рідній мові. Др. К. Левицький жадав щоб сей закон зне-сги, та щоб викладовою мовою в тих місцевостях де є більше як половина насе-лення руська позаводити ви-кладову мову руську.

В тій самій справі гово-рили дальше послы др. Е. Олесницький, Іван Кавелюк і Т. Старух.

По тім прийшли внесенє в сравах економічних. По-сол Олесницький виступав в справі регуляції ріки Тасьмениці, П. Думка в справі достарчання селянам ліса на опал, п. др. Куро-вєць в справі достарчува-ня селянам пасовищ. Всьо відіслано до „комісії“.

В такий спосіб цілий сей день в шляхотським соймі у Львові лунала наша мо-ва. Але чи се, що поможе?... По промовах наших послів в справі середних шкіл в польського боку не обізвав ся ні один голос. Знаючи з гори яким духом диме до слухних наших домагань польська шляхта в Галичині сьмішно булоб дурити себе, що львівський сойм що небуть зробить для Русинів. Вона на слу-шні наші домагання не ві-дозвали ся ні словом, бо мовляв: на що з вами гово-рити, коли ми і так зроби-мо се, що нам подобає ся. Щоб впрост не відмовити жаданням руського народу, вони всі його домагання ві-діслали до „комісії“, де, як приміром в шкільній комісії, засідає 19 поляків, 2 Русинів, 1 кацап, сою-зник поляків. В комісіях панове уже з сими жада-нями, без шуму і крику справлять ся по своєму.

А руський нарід в цов-ній безсильности буде даль-ше тратив свої сили і е-нергію на безцільну бороть-бу у львівським соймі.

Весна Іде!

У нас, в Олифанті, розмочина-є ся друга весна. Воздух теплий, як в місяці маю, сонічко пече, що гей! так що аж деякі живо-тиния, котрі звичайно на весні показують ся на світ божий, по-довгим 5-ти або 6-ма місячним зимовим відпочинку, тепер в я-кийсь час заройли ся аж страх. Не вірите пов. пп. читачі?? Бі-ме що гей! Я брехати не вмію, бо ані не походжу з покоління Лудикового, ані Товт'івського, ані В. П. Гладиківського, а що правду говорю, сейчас Вам до-кажу. Під секретом скажу Вам, що у нас в Олифанті, Па. по-явились дня 21. н. ст. вересня от-сего 1908 року, на свято Рож-дества Пресвятої Богородиці і Присно Діви Марії, около 11. г. дини перед полуднем сотворіня, котрі наш простий нарід називає троха тривіальним іменем, а якого перша часть означає те необхідне средство, без котро-го наш рільник не може справи-ти поля, а друга часть сего слова означає дійство, чинність, запо-мочию котрої усуває ся всяке свинство з лиця землі, себто, зариває ся в землю всілякі „не-благодяжджні“ запахи. І во вче-ному сі сотворіня зуть ся жуки.

Прилетіли отже до Олифанту, жуки. Та за чим, питаємо, в так пізну пору? Ха! ха! ха! А то з Вас! Таж за стервом! Та може коли бувались в церкві, в Оли-фанті, та там чулись від ра-

дикальського попа слова св. Є-вангелія: „діже будет труп, та-ко соберуть ся орли“. Та так і до Олифанту прилетіли орли, та там жуки, з ріжних сторін, сьмі-та, навіть із New York-у як „Ху-добницькі, Самсонські, чи там Simpson-ські і прочі, а було їх ту аж 5. а всі з красними бородами. — Та пек Тобі! скажете, що за жуки з бородами? Ге! Бачите, не знаєте, — тож Правдо, — та-к „криво“ славні попи, з New York-у, Simpson і прочіх, пре-ділов — бракувало лем „бідне-го Товточка“, бо він, сарапа-сподіючись, що на Конвенції Гопчества не брачне і єго воре-га догматичного, — Г-на І. Бо-руха, що то раз з Товточком че-рез пів року диспутовав о про-схожденію Св. Духа — від О-ца і Сина — не хотів показати ся своєму „гідному“ противнякові щоб єму Г-н. Борух, (цур єму!) в мого батька був собака такого-самого імені, що мене раз по-вертаючого зі шкіл на вакації у-кусив за лятку, бо не пізнав ме-не) не заліпив єго цяпачю пик-якою грязюкою.

І так на „Кафтолическим“ Со-бранію общества русских бра-тств, знайшло ся першого дя-а аж 5 батюшек „право“ славних. А чому? Бо зачули трупа, як те орли або жуки. Іменно зачули, що няньо о. Бушкевич хоче ві-дати цілу парохію „Всіх свя-тих“, себто парохію при новій церкві, в шпони православ-го-лоти, в істинно русскіє руки. Ха! ха! ха! Той сам няньо о. Бушкевич, тому пару місяців возив ся з Г-ном Лудиком, бу-шим редактором „Правди“ до Олифанті, як циган з медведем і представляв єго, Лудика, яко-твердого „Греко-Кафтолика“, і то так твердого, що він, Лудик у словацького священника на-віть встидав ся своєю рідною мовою бесідувати, а уживав че-скої та російської, а днес той о. Бушкевич тоже твердий гр. кафтолик кумає ся з православ-ними „жуками“. Говорять мо-тихоньки, що сі православні жуки з'їхали ся длатого до Оли-фанту на початок конвенції, що-би зробити „фузію“. Але не ду-майте, що таку „фузію“ що то з неї стріляє ся, але значить се слово „фузія“ се, що ніби має ся дві або й більше якихось плив-них річій зілляти до купи. Ту мало би значати, що має ся зі-ляти парохія мскалів з під Гор-лиць на „Гілю“, з парохією о. Бушкевича. Га! если сими слу-хам вірити то справді чудувати ся, де сей Греко-Кафтолицизм у тих греко-кафтоликів так рап-том подів ся. Та знов і не конче-таке диво. Бо о. Бушкевич, гре-ко-кафтолик лем з привички, от-так як пес привикне до гадзи свого; — другий о. Владимир Бушкевич знова, не раз і не два заявляв своїм блиским парохі-янам, щоби на православіє сей-час перейшов але... не має відва-ги; о. Фе—Кула з Binghamton, сеж зять о. Ніяня а знов хрунь-кавий о. Гумецкой з Syracuse, і Aubign, (котрі то 4 отцове па-радували по стрітах Олифанту на отвореню Конвенції), вже прецінь від давна став хрунем, а то єще при войску, коли то я-ко фрайвіліха, при суботнішній вечірній „візиті“ так остро крик-нув „hartach“!!, що аж той „гаптах“ від того часу заліз єму в горло так, що о. Гумецкой не-годен ані говорити ані співати, але все хрунькає: хрунь, хрунь! Ось такі то гробарі греко-като-лицизму злучили ся з жуками православными, щоби загризти яких кількось греко-кафтоликів і нагнати їх в кошару царесла-ву. Пожнемо, побачимо, що-дальше з тої „фузії“ буде.

Семіонофф.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

„Р. Н. СОЮЗА“.

Новинки.

НАЛЕНДАР.

Жовтень.

8	Ч.	Евфрос. преп. Пафн.
9	П.	† Прет. ан. Иоан. Бог.
10	С.	Калістрата мч.
11	Н.	17. Харит., Вячесл.
12	П.	Варіяна преп., Теоф.
13	В.	Григорія армен. свмч.
14	С.	Покров Пр. Богор.

— До сих пор вийшло уже 7 чисел „Свободи“ друкованих словесними буквами (після ухвалення Х-го гол. Конов. в Філадельфії). Зміст і напрям часопису є такий самий, як і „Свобода“ руської, лиш букви словенські; часопис є призначена для тих членів Р. Н. Союзу, які мали спромоги ані нагоди написати свого письма, а які однак хочуться до єдності з великим 30-мільоновим українсько-руським народом. Ті брацтва і товариства, які до сих пор не надіслали ще виказів сих членів, що хочуть діставати „Свободу“ друковану словенською азбукою звольте се безвільно зробити.

— Борба о працю. З Пітсбурга, Па. пишуть нам: Небаром лічуться робота по залізничних фабриках у всіх З'єдинених Державах пізн. Америки. На задоволення підприємств сталевих проєктів в Нью-Йорку ухвалено не платити аж на вислід осінніх виборів на президента Унії, лише розпочати працю сейчас і то цілою силою. Підприємці поробили вже контракти що-до робіт і одержали від фабрикантів преректе, що отворений їм необмежений кредит. В результаті по отворенню снх фабрик найде заняття яких 100 тисяч робітників.

— Засуджений на дожиттєвну тюрму убийця цїсареві Едісасети, Люїгі Люкені, виставував з Женеві, Швайцарія, до цїсаря Франц-Йосифа з нагоди 60-літнього ювілею його пановання. Підприємці поробили вже контракти що-до робіт і одержали від фабрикантів преректе, що отворений їм необмежений кредит. В результаті по отворенню снх фабрик найде заняття яких 100 тисяч робітників.

— Доходи з державних податків виносили в серпні с. р. \$19,094,687, між тим коли в серпні минулого року сї доходи досягали суми \$22,235,857. Зменшилися отже доходи в сїм році о \$3,141,310 в однім лише місяці. Се зменшене доходів походить голововно відснх що „Снік“ пропав в серпні с. р. \$2,926,191 менше тим в сїм самім часі минулого року, а на тютюні „заощадили“ в згаданім місяці \$228,307. Видно, що в Америці тяжкі часи...

— Найстарший син президента Рузвельта, Теодор мол., мусять сам заробляти собі на кусень хліба. Отоді приїхав він з Ойстер Бей, де знаходиться родинний маєток Рузвельтів, до Нью-Йорку, де певно найде собі якусь заняття в однім з банків або якійсь торговельній фірмі. Президент є сїм гадки, що роботодавці не повинні мати якогось спеціального згляду на його сина, бох він є собі звичайним робітником і таким самим горожаном, як і кожний пересічний Американець.

— Петербург, Росія. Холера змагається постійно. Появилася вона навіть в Петергофі, у царській резиденції. Число нових занедужань на холеру доходить денно до 500. Навіть в палаці вел. Князя Николая і Кн. Александра Ольденбургського зайшли випадки занедужання на сю пошесть. А в Павловський військовій школі заворило на холеру 40 кадетів.

— Кілько пють в Берліні. О-дн берлінський лікар склав дуже займалу статистику про те,

скільки тратять річно мешканці міста Берліна на алкогольні напитки. Із сїєї статистики виходить, що в Берліні є 13,193 шинків або і шинок на 157 мешканців. В снх шинках випивають річно 438,939,532 літрів лива, а 24,702,525 літрів вина і горівки на круглу суму чверть мільярда марок. На одного Берлінця припадає отже пересічно 236 і пів літра алкогольних напоїв на ціну 100 марок 85 фен. Коли взяти під розвагу се, що після статистики пересічний кошт удержання Берлінця вносить 683 марок, так вийде, що кожний Берлінець тратить сему частину із свого прожитку на алкогольні напитки. Не даром то пересічний Німець такий отяжілий черевачик; брага, мовляв, робить своє...

— В міській церкві в Лісбоні, Португалія, мала відбутись борба биків, на яку зійшлися тисячі видців. На кілька хвилю перед розпочатом борби вирвалося 22 биків із обор і кинулись на публику. 5 осіб пробрили бики на смерть, а 20 тяжко поранили. Ну, і найже хто скаже, чи не глупі сї Португальці і Еспанці із своїми варварськими борбами биків?...

— Сон на дні моря. Незвичайне місце до спання вибрав собі один з матрозів найбільшого англійського воєнного корабля „Dreadnought“. Його в убраню нурця спущено з корабля на спід, щоб вичистив шрубку яка вправляє корабель в рух. Він свою роботу скінчив в кількох мінутах в потім для відпочинку сів на великанське крило шруби і заснув. По якімсь часі на верх води почали випливати ріжні знаряддя, які він був узняв сїм собою; але сам матроз, мимо сигналів, які йому під воду посилали, не показався і не дав знаку життя. Повстав заколот і спущено другого нурця який за хвилину зателефонував з під води, що перший спить сном блаженних. Він його збудив і витягнуто обох на верх. Командант корабля так розвеселився случаем сну під водою, що не укарав сього матроза.

— Завсїгди з гумором. Дім славного гумориста Самуеля Л. Клеменса (Mark Twain) в Реддінг, Конн. сими днями відвідали злодії забираючи йому усе столове срібло. Гуморист ранком прибив на своїх дверях величезний папір з слїдуючим оголошенням: „Увага для слїдуючого злодія. Від нинішнього дня в тїй хаті не найдеш нічого, крім тарелів. Вони стоять в ідальні побіж коша з котятами. Колиб взяла тебе охота вкрасти сїй кіш, то поскладай котят на тарелі. Старай ся робити як найменше галасу, бо побудих домівників. Калюші найдеш в передпокою побіж шафки на парасолі. Пропу дуже не забути зачинити потім за собою двері. Завсїгди прихильний — С. Л. Клемєнс“. Се оголошене поміж мешканцями міста Реддінг викликало величезну веселість.

— Великий страйк в Англії. Між капіталістами а робітниками в Манчестер, Англія, вибухли непорозуміння з приводу робочої платні. Через те замкнено там звнш 400 пряділень. Се значить, що 40,000,000 веретен перестало прядти, що капітал 250,000,000 не приносить ніяких відсотків, що 140,000 людей є без праці і зарібку. Робітники тратять за-дла страйку більше як \$700,000 тижнево, коли тимчасом фабриканти не тратять много, бо мають великі запаси товарів на складі. Здається, що страйк не потреває довго, бо страйкда змусить робітників згодитись на звнжку платні о 5%. Осї такі „гаразди“ переживають робітники і в славній з богатств Англії...

— Як доносять з Мексика, тамтешнє „Національне Археологічне Товариство“ дня 22-го вересня оголосило, що в західній часті держави відкрито руїни 20-ох старинних міст і осель. Незвичайно цікаві снх руїни якогось передісторичного міста, положеного в поблизу нинішнього Calichituchiuis. Дотеперішні розкопки відкрили кілька широчезних улиц, з великими будинками по обох боках. В будівлях находять людські кістки, вироби з черепа, оружжя та велике число інших річий, що свідчать про колишню, високу культуру загинувшого племені. Старинне се місто лежить в глибині 700 стіп під землею.

— Желїзниця крізь океан. Тишенько і без найменшого шуму доканано у нас опять дїла незвичайно. Є се желїзниця, яка виходить з головного порту Флориди, Miami, і веде через цїлий ланцюх островів Keys, на острів Кубу. Щоб сї острови получити з континентом желїзницею, потрібн було вибудувати цїлий ряд великанських мостів, які навіть в Америці, в сїм краю неможливостий, уважають ся архитворами штуки технічної. Великанський плян уже в часті переведений в дїло і днесь уже ходять потяги желїзниць „East Coast Railway“ з порту Miami до острова Knights Key. По укінченню цїлого пляну час подорожі з Флориди до Гавани скоротиться ся о 10 годин. Послїднім пунктом желїзниць буде послїдній островець Keywest звідки уже парохом поведе дальша подорож до Гавани. Довжина цїлої лїнії желїзничої вносить 155 англ. миль (238 кілометрів) з чого більша половина веде над глибинию океану, по мостах. Подав проєкт і кермує будовою амер. інженер Ген. Флеглер.

— Читальню Просвіти отворено дня 20. вересня на Ембридж, Па. Поязак на разі вписалося не много членів, проте просить підписаний Виділ сею дорогою жадних просвіти вписувати ся до читальні. Вкладка місячна ду же низька, бо всего 15 ц., а вступ стоїть 50 ц.

о. М. Данилович, голова п. Пав. Середницький, біб. п. Юрій Копачевич, секр. п. Тимко Рудавський кас.

— Свобода преси в Росії. Російські часописи доносять, що за послїдні три місяці російський державний скарб збогатив ся о 40,700 рублів, зібраних дорогою кар, наложених адміністративним порядком на часописи. Однак правдива висота кар перевищає ту суму, бо не всі кари доходять до публичного відома. Найбільше заплатила за „свободу слова“ петербурська і московська преса, котра за той час заплатила 17,500 рублів. Дальше іде Одеса — 4,800 рублів і Київ — 2,250 рублів. Остальна провінціоальна преса заплатила 6,050 рублів.

— Траченє при помочи електричності. Один із звнских нью-йорських лікарів, доктор Гіббон, зробив сензаційне відкритє що-до способу траченє при помочи електрики. Він заявив, що в переражній часті випадків смерть під діланєм електричної струї не наступає; струя пригломшує лише засуджених. На потвердженє наводять д-р Гіббон виденє, де засуджений муриш постраченю зачав давати знаки життя і смерть наступила аж під діланєм хлороформу і стрихніни. Правительство держало сей випадок довгий час в тайні. Д-р Гіббон зобов'язав ся першого ліпшого засудженця при помочи електричності привернути назад до життя.

— З Кенори, Онт. доносять про страшну катастрофу на С. Р. Р-ській лїнії недалеко Gilbert. Два поїзди зїхали ся разом при-

чїм згинув оден Русин, Никола Гевлюк, а другі русини, Михайло Лелюк і Антін Савич зїстали тяжко покалічені, находять ся тепер в шпиталю.

— Днесь в Злучених Державах жінки хватають ся незвичайним галузєй промислу. І так після статистики послїдними часами було в Зл. Державах 1759 малярів і шклярів, 545 столарів, 167 мулярів, 126 плотверів, 193 ковалів і 1365 майнерів жіночого пола.

— Перебуваючий під пору в Америці, загальнозвнський в Галіччї Русин, артист-різьбяр Г. Кузьмичев на днєх викінчив погрудє Тараса Шевченка. За пару дєнь бюсти сї в гіпсових відливах буде можна у добр. артста набувати. Само погрудє є 16 цалів високе, отже як раз відповідне до окраси мешкальної хати, та виконанє з незвичайним артизмом, та дуже докладним викінченєм. Дивлячись на різьбу, здаєть ся от-от наш незабутній геній заворушить ся, глянє своїми горесними очима та попливуть журні його словами... На підставі бюсту лежить грецька ліра, символ його поетичного генія, а кругом нїюї, обхоплюючи рамена здіймає ся колосє пшениці, плід тої землі, яку поет так любив, за яку положив свою душу. І дійсно велика подяка належить ся шановному артистові за сей великий цінний дар для американської Русі-України.

— Пожарам лісів в стейті Мічїген положили конець уливні дощі минушого тижня.

— Гр.-кат. дієцезіальний синод розпочав ся оноді в Станіславої при участі поверх 108 священників з Галіччини і Буковини. Перше засїданє відбуло ся в замкненій для вірних перекві катедральній, дальші в будинку духовної семинарії.

— В Чулові, недалеко Кракова, відбув ся варварський самосуд над одним парубком. Парубок сей прилапавши дівчину переходячу, допустив ся на нїй насильства. На крик збігли ся парібки з поблизької корчми, а заляпавши того парубка зробили на місці над ним суд, положивши на землю, покалічили і порізали ножами, учинивши его радикально в тїм напрямі нешкідливим... От яка мазурська культура.

— Еміґрація з Австро-Угорщини. В минулім році виеміґрувало з австро-угорської монархії 348,452 осіб, з того 145,092 з Австрії, а 193,460 з Угорщини. Виходить, що на 100,000 мешканців-виеміґрувало з Австрії 725 осіб, а з Угорщини 967 осіб.

— Як доносять часописи то в Бріджпорт, Конн. сими днями якесь Мгв. Фаліо породила дитину з двома головами. Перша голова кінчить ся на очах і зовсім не має чола; друга є за нею, з задю і є ціла обросла дуже густим волосєм. Лікарі кажуть, що дитину правдоподібно дасть ся удержати при житю.

— Помимо сього, що Роберт Босмен має три мільйони маєтку і найбільші земські маєтки в провінції Гонґконг в Хінах, власти американські не хотять його впустити до краю тому, що він має п'ять жінок з тих дві іде з ним а три лишив в дома. Щоб рішити справу покликано спеціальну комісію. Босмен уродив ся в Хінах і там вихований, а після хінських звичаїв вільно мати кілька жінок. Він приїхав тут з множеством служби, неначе який удільний князь. Говорить, що змусить амер. уряд впустити його до краю, що в виду його мільонів є зовсім не така тяжка річ.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“ ОДИНОКУ ЦИРО-РУСКУ ЧАСОПИСЬ.

ДЛЯ ХОРОГО ПИСЬМЕННИКА.

— Оголошено в числі 40. \$359-78

— Заходом дд. Т. Каньовського і П. Кузьмиха жертвували Русини з New Kensington, Pa.: по 50 цнт.: Т. Каньовський, П. Кузьмиха, Ів. Зілінський, Вл. Линьчинський. Н. J. Hogward, Rev. T. J. Kirner, B. Спч; по 25 цнт.: Т. Филиппів, Дм. Сорока, Лл. Лобур, В. Комновський, Ал. Дмитрів, Ів. Мельник, Анд. Ничай, Фр. Зілінський, Ол. Клімчук, Ст. Ціпиняк, Нест. Ятчинин, В. Храпця, Гр. Коваль, Мар. Здеба, Параск. Здеба, Cash, Вас. Прокопик, Евст. Чемерда, Mrs. N. J. Herwarl, Ал. Фацович, Мих. Войтас, Юр. Міштал, Маря Чемерда, Панько Хруник; по 20 цнт.: Мат. Домбровский, Вас. Волошин, Кр. Кащак; по 10 цнт.: П. Мельник, Роз. Мацишин, Charles Petraca, Rudolph Reare, 3. Олюшка; по 5 цнт.: McMiller.

Разом \$10.40

— Заходом о. Н. Підгорецького в Нью-Йорку жертвували: по 5 дол.: о. Н. Підгорецький і „Тов. Просвіта в Н. Й.“: 8.14 Русини міста Нью-Йорк Разом \$18.14

Е. Бодак з McKees Rocks, Pa. \$1.10

Т. Лабовский і С. Ядловский з Jersey City, N. J. по 1 дол. 2.00

Дм. Капітула з McAdoo, Pa. 1.00

Разом \$392.42

Дальші жертви в слїдуючїм числі.

ДЛЯ ВДОВИ І СИРІТ ПО БЛ. ПАМ'ЯТИ М. КАГАНЦІ:

На сходинах в читальні в Пітсбурґ, Па. зложено \$8.60

— Заходом о. Н. Підгорецького Русини з Нью-Йорку 8.14

Разом \$16.74

НА ШКІЛЬНИЙ ФОНД ІМЕНІ ОЛЕНИ СІЧИНСЬКОЇ:

Оголошено в числі 35-ім 1.00

По 1 дол.: Петро Росолович і Павло Штогрин оба з Fort D. A. Russell, Wyo.

Українці з Тайтусвіл, Па. по 1 дол.: Іван Крут, Іван Пеленський, Мих. Слоновьовский, Йос. Прухницький і Іван Калінович: 50 цнт. Гр. Слоновьовский Разом 5.50

Загальна сума \$8.50

— Подаю до відомости що моя теперішня адреса звучить:

Rev. N. Dmytriw, 13 Charlton, Str., Newark, N. J.

ДЕ Є

Лучка Пстрак, родом з Волі Яворової, пов. Сянік, Гал. 4 роки тому як прибув в Америку. Шукать його отець приїхавший з краю. Адресу його просить ся подати до:

Fesko Pstrak, Box 24, Breslau, Pa.

ДЕ Є

Дмитро Савчинський, родом з пов. Городенка, Гал. Глядає його Myk. Chalac, Mattituck, N. Y.

ОГОЛОШЕНЄ.

Дня 18-го с. м. відбуде ся в Manchester, N. H. посвяченє нової церкви, якого довершити ВПросвященний єпископ С. С. Ортинський. Просить ся усіх доокладних Русинів як численніше взяти участь в тїм торжестві.

о. Ю. Левинський, Н158 Т. Налесник, пр.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Тисьме иця“ від. 144. подає до відомости, що дня 10 с. м. відбуде ся мітинг в дуже важній справі. Кожний невивший ся член заплатити кару.

Левницький Стеф. секр. фін.

Переписна Реданція.

До усіх шановних дописувачелїб.

Від днесь будемо давати усі відповіди тикаючі ся справ редакційних в отой рубриці. При сїй нагоді зазначаємо, що дописи безіменних або особистих безумовно не містять ся. Усі дописи просить ся писати четким письмом і на одній стороні.

Д. J. П. в Калїленд. О. Вашу допис не помістило ся тому позаяк в сїй самій справі поміщено в ч. 40 допис від 7 ох організацій. О. В. Матїс Канада. З Вашими поглядами не годимо ся і тому допис не поміщаємо. П. Я. з Юїстон, О. Статий невідписаних безумовно не поміщуємо. З рештою і зі змістом не годимо ся. А. Горбаль Дерби, Конн. Кожний квіт відіслано впрост на належну адресу.

До усіх Вп. Передплатників залягаючих в передплату.

Просить ся о ласкаве вирівнанє залеглих передплат, бо в противнім разі будемо в неприянім положеню здержати дальшу висилку часописи. До сего примушує нас також і нове право, яке не дозволяє висилати часописи поштою тим, що з гори не мають оплаченої часописи. Редакція.

— Подас ся до загальної відомости, що Славянське Еміґрантне Товариство (Slavonic Immigrant Society) перенесло свій офіс з 35 Broadway на 9 Old Slip, зараз коло стації елевайтру на Ганновер Сквер.

Накладом „СВОБОДИ“ вийшли Папері листові.

окрашені гарними вінетами і портетами наших руських генїїв — Шевченка, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницький. Продає друкарня „Свобода“ по ціні 50 цнт. за 25 штук. Адрес: „SWOBODA“ 184 Hudson Str. New York, N. Y.

\$3.50. Рідка спосібність! Ми закупили на готівку цїлий фабричний запас снх годинок за дуже низьку ціну. Сї годинки були продані по 15.00 дол., однак ми тепер продаємо їх по 3.50 дол. Мають на 20 літ тривалу поволучувалу коверту. Годинки снх мужескі або дамські, гарантовані на 20 літ і внаслідку цїнних каміньєв. Показують час як найдокладніше і тому снх поручені усім тим людям, котрі працюють при великих ділах. Таку годинку внаслідку за одержанєм 3.50 дол. або послыжно через експрес на С. О. Д. 3.50 дол. і оплати експресу уважною кожною до нинїшньої власності годинки. Оглянути єї можна те перед заплатою. ДАРОМ гарний поволучуваний годинник в брелюком до кожної годинки. Пишіть докладний адрес: R. A. FRETHER & Co. 52 Dearborn Str. Chicago, Ill. (41-44)

Папері листові і переписні листки з портретом: Січинського, Шевченка, Нотляревського і Лисенка. продає Руська Книгарня по ціні 50 цнт. за 25 штук. Адрес: RUSKA KNYHARNIA 404 BROADWAY. SCRANTON, PA.

СЬМІШНЕ. Шкода, але чого? Никола: А, кого я бачу, — та я чув, що ти утопив ся? Семен: Та то не я, але мій брат? Никола: Ах, що за шкода!...

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член
Р. Н. Союзу.

Іх Преосвященство Стефан Со-
тер Ортинський, перший русь-
кий єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson St. S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капігула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідатель:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шарпона,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Ansonia, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut St.,
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 324 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson
St., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson St.,
New York, N. Y.

Головний організатор:
Андрей Гела,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одна з русь-
ко народна організація в
Америці.

Приймає членів від 1
року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена класи „А“
(ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена класи „Б“
половину посмертного \$500.00

Посмертне за жінку або мужа
члена класи „А“ 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа
члена класи „Б“ 200.00 дол.

Посмертне за діти від 15.00
до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей
літ або рук \$1000.00.

б) одної руки, ноги або ока
\$200.00.

Сам отець родини в шпиталі
божевільних, Союз платить щорі-
чно родині \$150.00.

Хто хоче вступити до
Союзу, мусить вписатись
також до братства, яке на-
лежить до Союзу.

Важне

для П. П. Секретарів
Р. Н. Союзу.

Повідомляю раз на все,
що всі гроші належать до
Союзу Р. Н. Союзу, посилав
ся так: на money-order-ах
або чеках виписуєся ім'я
Alex Sharshon, Shamokin,
Pa. Далше так записаний
money-order або чек не по-
силаєся до Голов. Касієра,
але враз з виказами до
Голов. Секретаря. Головний
секретарю описує відсилає їх
до Родов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Галайда Петро член Р. Н. Со-
юза від. 115 New Philadelphia
Pa. помер 23-го Августа б. р. Не-
бішчик походив з Галичини, села
Шильова, пов. Кросно.

Баран Василь член Р. Н. Со-
юза від. 38. Auburn, N. Y. помер
15-го Септембра б. р. Небішчик
походив з Галичини, села Сміль-
ник, пов. Ліско.

Ленчак Андрей член Р. Н. Со-
юза від. 121. Trenton, N. J. по-
мер 3. Авг. б. р. Небішчик похо-
див з Угорщини, села Треби-
шов стол. Земплин.

Венгловський Юліяна жена
Николая члена Р. Н. Союзу від.
46. Plymouth, Pa. померла 16-го
Септембра б. р.

Вічна пам'ять.

Ч. 689. КВІТ \$36.00
на тридцять шість доларів, ко-
трі п. Катерина Бирва зам. За-
ремба отримала як процент з
сирітської частини по батьку Ан-
дрею Бирва з Головної Каси Ру-
ського Народного Союзу в Аме-
риці.

Yonkers, N. Y. Sept. 22 1908.
Катерина Бирва Заремба.

Свідки:
о. Д. Добротвор,
Михайло Матвієв.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 12.
Михайло Матвієв.
С. Фецько, предс.,

Ч. 686. КВІТ \$400.00
на чотириста доларів котрі п.
Гриць Косар отримав як по-
смертну заповищу по жені Анні
з Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.

Yonkers, N. Y. Setp. 19. 1908.
Гриць Косар.

Свідки:
о. Д. Добротвор,
А. Серафим.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 12.
Михайло Матвієв.
С. Фецько, предс.,

Ч. 684. КВІТ \$500.00
на п'ять сот доларів, котрі п.
Варвара Цюрик отримала як по-
смертну заповищу по мужу Се-
ман з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.

Yonkers, N. Y. 1908.
Варвара Цюрик.

Свідки:
о. Д. Добротвор,
Іван Спак

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 12.
Михайло Матвієв.
С. Фецько, предс.,

Ч. 683. КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі Бр. сьв. о.
Николая Відд. 104 отримало як
кошта пох. по Альойзю Бі-
линським з Головної Каси Ру-
ського Народного Союзу в Аме-
риці.

Perth Amboy, N. J. Setp. 17. 1908
Бр. сьв. о. Николая Відд. 104.

Свідки:
Роман Сидор,
Іван Лавренко.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 104.
С Крицький, секр.
Ник. Ваверчак, предс.

Ч. 657. КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Франк
Пашкевич отримав як наза-
вичайну заповищу за нев. слабість
з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.

Baltimore, M. D. Sept. 29 1908.
Франк Пашкевич.

Свідки:
Іван Валєга.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 81.
З. Ю. Кульчицький, секр.
Филип Паламар, предс.,

Ч. 682. КВІТ \$900.00
на дев'ять сот доларів, котрі п.
Франя Білинський отримала як
посмертну заповищу по мужу
Альойзю з Головної Каси Ру-
ського Народного Союзу в Аме-
риці.

Perth Amboy, N. J. 17 Sept. 1908.
Франя Білинська.

Свідки:
Роман Сидор,
Іван Ваверчак.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

С. Крицький секр.,
Іван Гавренко.

Русь
відділах Р. Н. Союзу.

PRICEBURG, PA., бр. сьв.
Тас. Вел. від. 19, подає до відо-
мості, що в місяцях вересня,
жовтня і падолиста буде при-
мати ся до бр. за половину всту-
пного. Мітинги відбуваються в
першу неділю по 15-ім в руській
школі в Оліфант, Па.

Ст. Сисак секр.

BUFFALO, N. Y. бр. сьв. Ів.
Хрест. від. 15 подає до відо-
мості, що буде приймати нових
членів в падолисті від 18—25
літ без вступного, а від 25—35
літ за половину вступного. Усіх
братів Русинів просить ся всту-
пати до братства і прийти на
наш мітинг, який відбуде ся в
суботу по дев'ятім.

П. Лещишин.
К. Федак.
С. Воробель.

NORTHAMPTON, PA. бр. у.
спен. Пр. Бог. від. 33. повідом-
ляє своїх членів, що річний мі-
тинг відбуде ся 25-го жовтня с.
р. Неявивший ся член або уряд-
ник заплатити \$1.00 кари. Панів
контрольорів просить ся прибу-
ти 17-го с. м. до галі і скontro-
лювати книги.

Г. Онушак пр.,
М. Чепеляк кас.,
Т. Кокоцький секр.

TAYLOR, PA. бр. сьв. о. Ник.
від. 92 подає до відо-
мості, що мітинги відбуваються в третю
неділю по першій в галі John
Chim. Неявивший ся на мітин-
гу член платить 50 цнт., а уряд-
ник \$1.00 кари. Слідуючий мі-
тинг 18-го с. м.

Андр. Грім, секр.

LANCASTER, N. Y. бр. сьв.
Вас. Вел. від. 87, подає до відо-
мості всім членам, що на мітин-
гу дня 18-го жовтня будуть пе-
речитані ново-уложені статуту.
Неявивший ся член заплатити
50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари

С. Максимик пр.,
С. Кінь секр.

YATESBORO, PA. бр. сьв.
Мих. від. 51. подає до прилю-
дної відо-
мості, що вибрано слі-
дуючий новий уряд: М. Бодак
пр., Ів. Каспрік з. пр., Ол. Бо-
дак кас., Д. Мисик з. кас., В.
Гурнік секр., Й. Сєварт з. скр.
Й. Вішньовський доз. хор., Ів.
Вуйчик заст. д. хор., Міт. в кож-
ду другу нед. по першій в галі
Д. Мисика о 2-ій по пол.

М. Бодак пр.,
В. Гурнік секр.

OIL CITY, PA. бр. Пр. Бог.
від. 139. подає до загальної ві-
домості, що квартальний мітинг
відбуде ся 11-го жовтня в галі
В. Фриза під ч. 38. Неявивший
ся член платить 50 цнт. кари.

Т. Олексак пр.,
М. Бурка кас.,
М. Фриз секр.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ
як пошукування знайомих, оголо-
шення балів, представлених, схо-
дин і т. п. друкує в „Свободі“
по ціні одного цента від слова
за один раз. Гроші треба присла-
ти наперед.

ГО! ГО! ГО!

Третій Величезний Бал
устроює Тов. Молодецький Клуб
Поступовий в Джерзі Ситі, Нью
Дж. дня 2-го Новембра, день
перед виборами в Lafayette Hall,
381 Whitone Str.

Буфет у власнім заряді.
Пиво з першорядного бровару.
Музика першої класи.

В перервах відспівує Джерзі
Ситський хор під диригентурою
п. А. Гелі кілька хороших русь-
ких пісень.

Початок о год. 7-мій вечером,
балъ протягне ся до 5-ої години
рано.

Вступ на вечерок і балъ 25 ц.
На сей балъ сердечно запра-
шасмо всіх честних Русинів і
Русинок так в Джерзі Ситі як
Нью Йорку і околиці.

Балевий Комітет.

Брати Кару Pacific Ave і ви-
єїсти на Johnson Ave, там пару
єроків на ліво Lafayette Hall,
в котрій то галі наш Балъ від-
буде ся.

НЬО ЙОРК, Н. Й. Бр. сьв. Во-
лодимира, від. 108, подає до
загальної відо-
мості, що півріч-
ний мітинг відбуде ся дня 10.
жовтня 1908р. під ч. 167 E. 4. St.
точно о год. 7:30. Кожний член
мусить явити ся безумовно, бо
як не явиться заплатити 50 цт.
кари. Задєглости мусять бути
вирівнані.

С. Шевців, секр.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!
Даємо до загальної відо-
мості, що гр. кат. парохія в Мікісраке,
Па. уряджує дня 12 жовтня с.
р. балъ, на котрий запрошує ся
всіх чесних Русинів і Русинок.
Балъ відбуде ся в Турнелъ Галъ
по конець моста на Монсон Евію.
Початок о годині 5-ій по пол.
За добру забаву рунуть Комітет.

Антоній Кая прде.
Евстахій Бодак секр.

„ПАКАРАНА ЛОЖ“
Заходом рускої шкільної мо-
лодіжи, при співучасті членів
Тов. „Боян“, відбуде ся в суботу
дня 10-го н. ст. Окт. с. р. в „Turn
Hall“ 93—95 Elm St. Yonkers,
N. Y. вокально-декламаторський
Концерт і вистава комедійки:
„Покарана лож“.

Режисер і диригент п. М. Мат-
вієв.

Початок о год. 7. вечером.
Вступ від особи 25 ц.

Як виявляють ся із своєї зада-
чі маленькі артисти-аматори,
вартоби побачити і почути, а що
чистий дохід призначено на ру-
ску церков сьв. Арх. Михайла
при Chestnut St., проте до як
найчисленнішої ласкавої учас-
ти, сердечно запрошує так всіх
Місцевих, як і честних Сусідів.

Заряд церкви і школи.

ДЕ СУТЬ
мої швагрі, з Оріхівців, повіт
Скалат, Галичина. Мають пере-
бувати від 18 літ деє в Бразилі.
Голосити ся на адресу:
Павло Daciuk
Northampton, Pa.

ДІВЧИНИ
шукаю, Українки, письменної,
в віці від 15—20 літ. Гроші
байдужні. Маю 24 літ, стала
роботу в „кар-шап“ з денною
платою 3—3 і пів дол. і маю
маєток вартости 2000 дол. Кан-
дидатки звольте прислати фото-
графію на адресу:
М. Fedorko
с. о. Trust Co. Bank
800 Island Ave.
McKees Rocks, Pa.

ШУКАЮ ДІВЧИНИ
Русинки, в віці від 17 до 25 літ.
Про гроші байдуже. Походжу з
Галичини, мешкаю від сім літ в
Філадельфії, маю сталу роботу на
дипі з денною платою 3½ дол.
та 2500 дол. маєтку.

Голосити ся прошу на адресу:
Andrew Wasyluk,
139 North 13. Str.
Philadelphia, Pa.

ДРУКАРНЯ НА ПРОДАЖ.

праса друкарська і русько-укра-
їнське письмо (12 і 8 пойнтове),
англійський 10 понт. Черенки
рівнож з малярськими і словаць-
кими акцентами. Інформацій у-
дїляє:

M. N. Puchowski,
1004 Meade Ave.,
41—3 SCRANTON, PA.

МАРІЯ ІЕРЦ
дипльомована акушерка
(повитуха)

говорить всіми славянськими
мовами, тому просить Русинів,
щоб удавали ся до нїєї
218 Grand St. (поміж Henderson
і Grove ул.)
Jersey City, N. J. 3-6

СІЧИНЬСЬКИЙ!
Кожний Русин повинен під
нинішню хвилю писати до Га-
личини тільки на картках і
паперах листових з портретом
М. Січинського.

Тузин по 25 цнт.
Дістати можна присилаючи
марки тільки у
А. Бучак
252 Broome St.
New York, N. Y. 4-8

ПОГОНЯ ЗА ЖИТЕМ.
На перегонях є звичай силь-
ніших людей обтяжати тягар-
ями, щоб слабші могли мати
рівні шанси на виграну. В по-
дєнній погоні нашого життя не
дають таких тягарів. Сильні-
ший чоловік відпихає на бік
слабшого і жене без перешкод
вперед. І чи не є се обов'язком
тих, що не мають достаточного
сил, старати ся їх як найбільше
собі придбати? Апетит чоловіка
є мірилом його здоров'я. Тому
не допустити до сього аби Ваш а-
петит ослаб, але сейчас ужи-
вайте Трінера Американського
Еліксіру Гіркого Вина. Сей лік
скріпить Ваше травленє, побіль-
шить Ваш апетит і силу. Він є
одиноким в усіх недугах жолод-
ка, на нервозність і ослабленє.
Уживайте його сейчас, як тіль-
ки почуєте якого небудь рода
ослабленє. По всіх другосторах.

Jos. Triner
616—622 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

„Горніть болото з хати.“
Як то тихо та красно,
по братерськи жили б Ру-
сини ту в Америці, коли б
чорт не привів сюди цар-
ське казєонних попів в Ро-
сії, котрі то й баламутять
сей нарід. Привіде отак о-
дин патлатий, в широким
рукавами, підотне гриву,
залізе межі Русинів, тай
примостить ся сеати в то-
го Русина остатню кров, я-
ку ще в нього не виссали
майни та, взагалі, тяжка
праця. Плете такий жулік,
российський „батьюшка“ на-
шому темному Русинови
про православіє, якого тіль-
ко російська казєонна
(державна) церков дер-
жить ся, страшить його не
клом (певно сучасно-рос-
сийським), а коли натягне
на себе страшенно широкі
рукави, та потрясе папи-
ною бородою — то чоло-
вік від сього й вовсім оду-
ріє. Темний Русин, який
досить зазнав через цілі
століття гніту й всіляких у-
тисків, думає собі, що то
може й справді якесь „пра-
вославіє“ і лізе до сих без-
совісних потвор, а єї вже
дальше намовляють народ
будувати, або винаймати
шанду й відтак... гайда мо-
лити ся місто до Господа
Бога, до російського кро-
вопійця, царя Миколи.

А коли оддеруть до ос-
татнього цента, то тоді ви-

пихають народ в Росію, на
„Гладикові фарми“
й туть ошукають уже чо-
ловіка до чиста.

Вікний, темний Русине!
Подиви ся добре на сих
царських звівірів, яких на-
род в Росії буками гонить
від себе! Хіба то право-
славе? То пу-сто-славе,
то царсько-кнутодержавна
чорносотенна хвороба, яку
вони сіють! Ой безсовісний
звівірюки, котрі Вам так бо-
гато лиха натворили, й на-
оїдали несмокій межі Вам,
то цілком чужий Вам на-
рід й по мові, й по звича-
ях! Росія — то не Русь!
Опамятайте ся й гонить від
себе сю російську хворобу!
Говіть сю мерзоту й
навіть не ставляйте на бе-
ду з сими скотами, бо то
є безсовісний ошукач! По-
дивіть ся, як вони ошука-
ли тих, що піхали в Ро-
сію на „Гладикові фарми“

Чи варто описує сього з
нами хоч одно слово ро-
мовити, або рахувати їх за
людей?! Се так, як ті без-
рогія, що далі йдуть в чу-
жий огорог й риють чужу
моркву, а ти нічого й не
кажи, бо будуть квичати!

Або подивіть ся люди
кого Платон, сей чорносо-
тенний батько, висвячує
на царських попів? Та він
же висвячує дурних й без-
совісних суб ектів, котрі
заледви читають, не то по
російськи, але й по русь-
ки, насилу де-що зрозумі-
ють, От напр. в Оліфанті
тепер функціонує один та-
кий екземпляр Платонової
роботи. Чи давно він був
даком в Mt. Carmel, Pa.
й не вмів не то що оспіва-
ти, а навіть і читати.

А тут тобі на — пішов
на рік до Миннеаполісу та й
остав „батьюшкою“ та сла-
вить царя Миколу й всіх
российських грабіжників.

Сей бизнес „батьюшків“
буде йшов еще сяк — так
в який рік, а то й того
може ні, позаяк в Росії ру-
блів уже мало засилають, а
далі й сего нестане.

В Росії тепер холера й
годог страшенний, грошей
немає в кого дерти — і ко-
ли майнера вони не одде-
рують, то й нема кого біль-
ше, бо Росіяни їх знають
добре й хіба кулаком да-
дуть, а не грошей. От і
тому вони, неситі дракони
й бігають, щоб туманити
темних Русинів.

Отсе недавно пішов на
царське Роман Цудик.
Туди йому і стежка. — Там
буде піячив скільки схоже,
як що шини не копнуть
від себе, бо у них по ка-
зєонному!... Коли має що —
оддеруть, а нич не дадуть.

Я сам в Україні, яка в
лапах ката Миколи і со й
добре знаю сю шинівську
ватагу грабіжників і моя
вам порада, гнати від себе
се паскудство так, як у
нас, на Україні гонять!

Коли знайдеть ся межі
вами яка худоба „хрунь“,
то гонить його до сьбак —
собаку до собак!

Пора звою рідну хату
вимести від паскудства.
Одже хлопці до роботи!

Горніть болото з хати!
Грицько Чалий.

3 Конвенції „Общества“ в Оліфант, Па.

Вже то наш Оліфант має часте до парад. Ледви люди проходили від ювілейної, святкової на чистоті американський лад паради в честь 50-літнього ювілею основана міста, коли опята нова парада навістила нещасний Оліфант: конвенція Общества Р. Б. Почала ся она 22 і тривала 28, 24 а позаяк відбувала ся „дуже гарно“, то на загальне жадане мусіли додати еще один день на крики, то є 25-ий вересня. Дня 23 розпочала ся конвенція двома Службами Божими: одною для православних в євangelічній церкві а другою, єї відправили татунцю Обухевич в Оліфант, другий в Сімпсон і Гумецький в Сиракуз для... або я знаю як їх назвати?... Во греко католиками певно що ні. А потім пішли всі на „свадир“ по Оліфанті. Попереду, річ зовсім природна, в керичах виставили себе на показ мешканцям Оліфанту „чиновників“. За керичами, серед клубів пороку, що робили поперед керичи „чиновнікоф“ та проклинали на чім світ Оліфант, не знаючи, що се було зроблене з обчисленням, бо коли делегати найдуть ся пороку, то тоді уже не будуть могли тільки їсти на спільній обіді — а се буде чистий зиск.

Походивши так по вулицях та наївши ся до сита пороку пішли по ній закутити на спільну хатню. Тут було „вельо бардз шумних мов“. Говорили різні. Нарід стомлений „ужинал“. В тім громогласно затріщало крісло.

На всіх вдарив передсмертний піт... Гадали ось — ось вальєт ся гори, стогне земля, зьвізди падають на землю... Ні! Се Мг. Шмід підвів ся і почав говорити. А говорив за всіх і за вся, та нарешті „спросіл“, що хто думає про Епископа. Вачучи однак, що на се нарід починає обурювати ся, уділив голосу „літератури“ Іоанови Борухови. І міднало ся світло єгипецьке „общерусскости“ на землі Вашингтона і почало гварити. Але тут сараці трапила ся і халепа. Біда-чисто не хотачи плазом пустити такої гарної нагоди „забездурно“ попоїсти, слезавим оком споглядав раз в раз у миску, з відки — коли він говорив — його сусіди татнули найсмачіші куски, лишаючи ораторови самі кости. Але все такої говорив. Однак не втерпіла чесна „истиннорусска“ душа такої тяжкої зневаги. Глянув низом на сусідів, одним сьміливим рухом вхопив рукою в миску, що попало — але говорив дальше. Пів губою звернувшись до делегатів а у

другу половину впакував се, що тримав в жмени і... не говорив вже дальше. Одна свиняча кістка стала штормом в красноріччів горлі „світла“. Брикнули слюзи з очей і сарака покотив ся на столець. Лишень дуже енергійній помочи можна завдати, що Общество не дістало свого рідного мученика, якого смерті був би винен тільки Українець Епископ. Во Борух вимовляючи слово Еп... вдавив ся власне кісткою; отже з того виходить що епископ був би винен его смерті. І так була би ся дуже сумно закінчила хапання, але — Богу дякувати — усе лишило ся тільки на страху.

З закінченням „обіду“ скінчила ся властива і найважливіша точка конвенції а решта вже є дуже підрадного значіння.

З дальших подій належить занотувати прослезеніє духовного управителя на нуту „Мир вам брати“ і его резигнацію з уряду, яку „взято до уваги“.

Потім прийшло справоздане головних урядників. Показало ся, що коли б прийшло ся сейчас виплатити усі зобовязання то треба б ужити усіх фондів та навіть додати і славний боевий фонд, що то незабуртої пам'яті Лудик в Фекулю набирав та й все еще забракло би „лем“ 2000 дол. Так принайменче говорили „чиновники“ а звісно річ, що коли вони брехали то і я за ними. А потім прийшов знова до слова І. Борух та почав ганьбити Мг. Салея, що той попував йому бизнес. (Іменно оден і другий видали дуже славні буквари). Мг. Борух закидав Мг. Салею, що той не має поняття про граматику а мимо того хоче на ній зробити бизнес.

„Я говорив“ Мг. Борух — вправді також на граматиці не багато розумію ся, та так зовсім певно не знаю, яку букву де поставити, але від чого розум та голова.

Я поставив в кождім слові на початку і на переді по одному Ъ, а дальше для певности вималював над кождою буквою по дашкові і в той спосіб як не одно, то друге буде добре; кождий знайде в моїх буквари, що хто любить. Виду того вношу, щоб конвенція звернула ся до президента Рузвельта, аби той наказав Мг. Салеюви псувати мені бизнес, хіба, що Мг. Салея згодить ся на своїм буквари вимагати своє ім'я а підписати мое; доки се не стане ся, то буквар Мг. Салея нічо не варта“. На се відповідав Мг. Салея, що не міг знати наперед, хто на букварах буде робити лучший бизнес, але на всякий случай бе ся в груди і т. д.

Дальше один з делегатів хотів конче познакомити ся з Лудиком та безвпивно робив авантури, кричачи: „де то ест тен Луцик, що

то вше в НьюЙорку педзев а новінку не пісал як ма буд ані ту не пришов здап рапорт перед делегатами. „І зрийшла на порядок денний справа „Правда“. Підняв ся крик. Делегати домагали ся, аби „Правду“ цілком інакше редагувати, „бо то часом газету возьме і дитина в руки та научить ся з ньої сейчас всьмілого свиньства“. Виринило питання, чи „Правда“ має дати ше бути органом. Забрав слово Теодор Хилляк з St Clair, Pa. і сказав, що в та кої газети як „Правда“ народова нема найменшої користі, лиш крайня демократизація. Молодіжи попросу аж гідь давати щось подібного в руки. В тій справі хотів ще говорити і Григ. Жавко з Сентралі, однак його не допустили до слова. Коли прийшло до голосування, чи „Правда“ має перейти на власність Общества, віддано 40 голосів за а 34 проти. І тоді загрожені кумпаністи виточили найсильніший аргумент (з обручами) і остало ся по давньому.

Оттак менше більше відбула ся славна Конвенція Общества.

Делегат.

Воздух, здоров'я і людське житє.

Нашу цілу землю, неначе лущина орїх окружує верства воздуха, грубости 10 миль. Поза сею границею нічо не може жити, бо нема уже там воздуха.

Вправді воздуха бачити не можна, але учені переконані ся, що він є мішаниною кількох газів. Найважливішою його складовою частиною є газ званий киснем. Се неначе душа воздуха. Воздух о стільки має для нас вартости, скільки в нїм є кисня. Колиб так його случайно бракло, ціла теперішня земля, весела, цвітуча і зелена перемінилась в одну мить в сумне цвинтарище. Усе б вимерло і рослини і звірі і люди. І не лиш житє але і світло та огонь без кисня суть немислимі.

Ві нераз се мусіли заважити, що є нивькій, маленькій кімнатці, де збере ся більше людей ані лампа ані свічка не хоче добре горіти.

А се чому? Власне по тій причині що сі згромаджені люди віддихаючи, з'ушили воздух та находячий ся в нїм кисень. В кімнаті лишило ся вельми мало воздуха та мало кисня, а без нього нема ні житя ні світла.

Чоловік за кождим віддихом втягає в себе пять літрів воздуха, або 1 літр кисня а 4 літри других газів. Кисень як лиш дістане ся до легких, сейчас мішає ся там з кровію та дає їй силу і житєву здатність.

Видиханий з грудий воздух має в собі газ для здоров'я дуже шкідливий. Се так званий двоокис угля. Сей газ для людей і звірів в більшій кількості є необхідний до житя, бо вони лише ним живуть.

Щоб воздух був здоровий і добрий до віддихання мусить містити в собі п'яту часть кисня. На вільнім, незамкненим місці є ся скільки завсїди однакова і тому пробувати на вільнім воздуху є найздоровше. Там однак, де перебуває в замкненим місці більша скількисть людей, як пр. в школах, шпиталях, фабриках, на мітингах є мало кисня в воздуху, бо його люди з'ушили. Воздух в таких місцях неприятно воняє, є душний та для здоров'я вельми шкідливий. І щоби сьому зарадити, дають прилади вентиляційні, відчиняють вікна і т. д., щоб завсїди змінити воздух.

Се саме тикає ся і мешкань. Йде зима, та люди забувають вікна цьвахами, замурують усі швари, заліплюють найменчу дірку, щоб лиш — борони Боже — не дістала ся у кімнату крапля сьвіжого воздуха. Незнають, що забуваючи вікна неначе вбивали цьваху свою власну домовину.

Йде зима і тому нехай сїх кілька слів послужить пересторогою в тім так занедбанім взгляді. Не жалувати собі воздуху — він є безплатний — та відчиняти вікна день в день на яку пів години хотайби і в найсильніші морози. Сьвіжий чистий воздух причить Вам в двоє здоров'я.

Характер після язика.

В часописи „Gil Blas“ читаємо: Не показуйте нікому свого язика! Вже поминувши се, що за таку процедуру можна часами дещо і „обідрвати“, але ще і той, що показує свій язик, ризикує, що виявить найтайніші черти свого характеру непокликаний особі. Іменно тепер повстала нова наука, так звана глоссологія, після якої дуже певно можна з вигляду язика визначити характер чоловіка. Після ської науки довгий язик вказує на отвертий, щирый характер людини; короткий знова означає чоловіка скритого і фальшивого; коли язик є широкий, то його властитель є милосерний; як знова він є вузький, то властитель його є нетовариський, замкнений в собі; довгий а широкий язик означає чоловіка неконсеквентного; довгий а вузький опята чоловіка, який не конче любить бавити ся в правду і сентименти; короткий а широкий язик означає безпечним знаменем брехуна і обмовника; шпідчастий язик може бути признаком так чоловіка вельми спосібного як і злобного. Як виходить, то нова наука зовсім не є скомплікована, та зовсім не треба довго студіювати, щоб збагнути єї тайни. Ціла недогода лишень в тім, що не дуже часто можна стрітити чоловіка, який би так ні сіло ні пало схотів кождому показувати свій язик.

Пророцтво на 1909 р.

Англійський „пророк“, званий під іменем „Old Morgan“ видав свій календар з пророцтвами на слїдуючий рік. Коли йому можна вірити, то цілий 1909 рік буде вельми нещасливий. По перше має бути позбавлений своєї гідности і властї якийсь дуже могучий чоловік. Нотім буде деє якась страшна жєлізнична катастрофа. Марець буде дуже нещасливий для богато королів і цїсарів, цьвітень принесе фінансову руїну і смерть сьдному з найбільших мільонерів сьвіта; в маю якась страшна катастрофа навістити місто Нью Йорк. В вересню Західні Індії навістять страшний землетрус. В грудню нарештє буде дуже багато всьміяних катастроф на морю. Тільки один місяць червень буде трохи лагідніший — бо в Мексику відкриють дуже богато поклади срібла. Але і се не привнесе хїсна, бо в наслідок сього відкриття повстануть страшні людські заборення і ворохобні.

А но, поживем, побачим.

Не завадить спробувати.

Нїмецька часопись „Wiener Extrablatt“ в числі з 11-го серпня оповідає, що в однім з віденьських судів розіграла ся слїдуюча подія. Стає перед судом швець Людвік Ланцер за поневїр'яє своєї жінки.

— Судя: Муж не має права знущати ся над своєю жінкою!

— Обжалований: Се не було ніяке знущанє ся, се була лишень кара за єї довгий язик. Бо прошу сьвітлого суду — вона цілий божий день нічо не робить, лиш балакає тай балакає. Кілько разів прийду у хату, чи то рано, чи в полудне чи вечером, вона стоїть собі на коритарі або подвір'ю, або запхає ся деє до сусідів і балакає. І представте собі, як потім їда виглядає! Зупа перекурена, м'ясо спалене, ярина зіпсована і взагалі в цілій хаті свиньство по колїна.

— Судя: Отже тепер знаємо причину. Але що ви її зробили?

— Обжал.: Що я її зробив!? Абсолютно нічо!.. Але позаяк жадні упімнення не помагали і все, коли я прийшов до дому, то завсїди такої здивав єї на „любий розмові“ то нарештє вже мені се почало боком лізти. І я одною рукою вхопив єю за рамя а другою найспокойніше в сьвітлі приліпив їй на губу п'ястер. (В суді страшенна веселість.) А більше нічого я єї не зробив!

— Жінка обжалованаго: Та такі так. Він мені заліпив губу плястром — а я прецінь дуже мало говорю. Я є дуже мовчлива жінка.

— Судя: Чи простите сьому чоловікови?

— Обжалований: О, мені не треба єї прощення, бо я такої зі своїм ліком мав рацію: тепер вона говорить далеко менше! І судя увільнив обжалованого від вини і кари.

Н159

Як в Росії дістає ся уряд.

Найбільший реакціонер князь Мещерський, який знаменито знає позакулісові справки російських військових кругів, оповідає в часописи „Гражданин“ в який спосіб російські офіцери, ба навіть і високі вій-

ськові урядники доходить до своїх урядів та цілий. „І се не було зовсім за „старих, добрих“ часів — говорить князь Мещерський — але такої сього (1908) року. Один офіцер хотів конче, щоб його перенесли з одного гарнізону до другого. Якийсь з його товаришів засягнувши язика, післав його до одного висшого генерала, щоб його просити о перенесенє. Се мала бути найпевніша дорога доосягнення цілі. Генерал вислухав просьбу дуже вчливо та відказав: — Се вправді буде досить тяжко перенести, але я буду старати ся. Потім глянув на черевки офіцера та завважав: — Ви маєте цілком ліхї черевки. Де вони зроблені? — Тут в місті — Ага!.. Але коли ви вже тут єсте, то принайменче скористайте зі спосібности: я вам дам адресу одного знаменитого шевця. Офіцер занотував собі адресу шевця, а тоді генерал сказав: — Прийдіть за два дні по відпо-віді. Недогадливий офіцер пішов до вказаного йому генералом шевця. Тут на запит, коли черевки будуть готові, дістав відповідь, що за п'ять днів. На дальший запит, кілько вони будуть коштувати, запитав ся швець офіцера, хто його післав до нього. Коли довідав ся, що генерал Н. відповів, що пара черевків буде коштувати 250 рублів. Крайню здивований такою високою ціною побіг офіцер до свого товариша. Сей порадив, щоб заплатити. Раду послухано і офіцер п'ятого дня дістав черевки, а сьмого бажане перенесенє.“

І чи дивно, що „дикі“ Японці збили на прах те військо, над яким мають команду шевці?..

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загальної відомости по місцевим урядникам, а спеціально місцевим секретарям і організаторам, щоби при нагоді вступованя нових членів до Р. Н. Союзу і при записуваню запомог, тримались точно § 276 статутів Р. Н. Союзу. Винятком з сього суть похоронні кошта, на котрі член може полишити не більше як 100.00 дол. При тім повідомляє ся, що від тепер Голов. Уряд Р. Н. Союзу в жаден спосіб не буде вьзгляднювати приватних довгів по умерших членах, ані неправних загавсїх.

За Голов. Виділ Р. Н. Союзу в Америці.
Дм. Капітула, пр.
Тео. Лабовський, скр. рек.

Позір!

Коли хочеш знати „чїм ми діти — ким і за що закуї“ — то купи велику

Історію України-Руси

в Руській Книгарни в Скрентон, Па. Ся книжка має 384 сторін друку, 210 образів і портретів, 9 картин, в прекрасній оправі, написав Микола Аркас і коштує лишень 2.80 дол. а поштовою пересилкою.

Для інтелігенції поручає ся книжку — яно книжку настільну.

Руська Книгарня має на складі великий вибір книжок всьміяних видавництв і всьміяного змісту, листовий папір і переписні листки з портретами славних людей. Цїнижки на жадане даром.

Паміть на адресу: 41-3
RUSKA KNYHARNIA,
404 Broadway, Scranton, Pa.

ТОВАРИСКА „ВОРОЖКА“

домова гра для розривки.
Цїна книжочки 15 цнт.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York.

Діла промовляють самі за кандидатами.

Що Республіканська партія зробила для робітників.

Наші країни не мусять давати себе впроваджувати в бруд обіцянками, чи то Республіканськими, чи Демократичними політиками. Ми кажемо се, позаяк хочемо, аби вони як найбільше користали з життя, як також хочемо, щоб зрозуміли вартість своїх голосів. Кождий голос рахує ся і кождий чоловік повинен голосувати на сю партію, котра робить для него найбільше і найбільше. Найбільше наших читателів се робітники і як робітникам, для них є найбільше інтерешем, як дістати найбільшу платню і постійну роботу. До сего веде тільки одна дорога, а се, переглянути рекорди обох партій. Республіканська і демократична партія, кожда з них обіцяє багато робітникам, проте подивім ся ближше на їх працю. Коли демократична партія була при уряді, рекорд показує, що праця була дешева, заробок малий, робота постійна, довгий час тривало безробітє, в багато містах добродійні інституції мусіли годувати голодуючих робітників, і дуже мала часть з них могла заробити стільки, щоб вижити і виховати родиву. Коли Республіканська партія дістала ся до влади платня підвишилась постійно, а робота ішла. Від 1894 до 1905 року платня підвишилась о 21 і пів процент в кожній родині, число робітників збільшило ся о 42 процент а підвишка тижневого зарібку доходила до 16 і сім десятих проценту. Сі числа говорять далеко більше, як обіцанки. Вони показують, що если Республіканська партія могла до тепер стільки зробити, то там самим зуміє се і в будучности; а позаяк наші робітники хотять більшої платні і ліпшої праці, проте наймудрішим для них буде голосувати на Республіканських кандидатів на Президента і заступника Президента, то є на Тафта і Шермена як взагалі на цілий Республіканський тикет.

Що до Демократичної партії, то єї власний рекорд знищав єю і ні один адовомишлячий робітник не повинен голосувати на їх кандидатів.

Від Редакції: Поміщаючи сей авертайзмент редакція не бере на себе ані не ведає на нікого жадних зобовязань.

На підставі ухвали Конвенції „Сомза“, кожде братство приналежне до „Сомза“, повинно мати отей книжки:

1) Книжку членів (іменолов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколів.

На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до каси „Сомза“

Муштра.

Темний, підземний льох верку... Наokoло гуоті ліон, по котрих час до часу розходять ся гук арматвік куль.

Нігде вікогіського не видно, а тільки бляшаний комин виглядає в поміж корчів ліщини... Гадав би хто, що у тому льоху не ма жадного життя...

Там живуть сотки жовнір інтелігентів...

Се просьвітительі народу прийшли відбувати місячну муштру.

На вежі о пів кілометра віддаленої касарні вибила девята...

Затрубили... і жовніри віддалились в обняття Морфея.

Оглянь „сном справедних“... Коло дванадцятої сон їх перервав горем прибитий голос: „Муштра, муштра“... котрий розкозавсь по „димбри“, відбивавсь о стіни глухого верку тай гинув...

Зірвались, біжуть, дивлять ся — аж тут на середині „димбри“ лежать божевільний...

Післали по регіментового лікаря...

Приїхав — потвердив „божевільство“ тай від'їхав...

А жовнір все кликав: „Муштра... муштра... муштра“...

Семен Шпигер.

МУЖИК В СУДІ.

Мужик прийшов до суду, щоб розправитись із своєю женою.

Судя: — Іване, отже ви кажете, що не можете вже довше видержати з своєю женою?

Іван: — Коли пан судя не хочуть вірити, то я лишу вам свою жінку на 3 дні на пробу.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кождий може легонько заробити 12 доларів тижнево через розповсюджене нашого російського тютюну.

Пробу нислать даром.

Пішіть сейчас залучаючи марку на відповід до Russian Tobacco Co.

132 Nassau Str. Room 301 New York, N. Y. 4-4

Папері листові з образами

25 штук 50 цнт.; метрики всякого рода по 3 цнт. за одну; книжки молитовні і світські по дешевій ціні — цінники висилаєсь на жадане. Адресувати належить SVOBODA 184 Hudson Str., New York

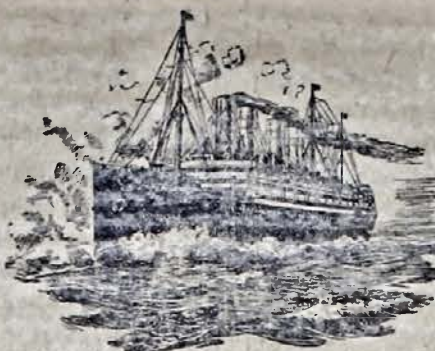
За дармо!

Не присилайте грошей. 3-4 Ваш кредит є важний.

Тисячі милі віддалені, а можете без найменшої трудності лічати ся так як бисьте були лічачо тут. Та чудотворна медицина „SALFERRO“ висилає ся на пробу кождому, хто єї потребує. Чоловік підупавший на здоровлю, адегустованій до всего, перепрацьований, чоловік, котрий терпить з причини утриваня мужества, нічні полюції, хороби, котрі позівістались в ровошій молодечі, болі крижів, жолудка, утрата памяти, ревматизм, нирки і т. п. Так за дармо дістанете, як повітре, котрим віддихаете. Наші ліки суть спеціальні для ослаблених мужчин і жевщин. На всі ті леві недуги, ростворене нерви, брак енергії, непевність себе, нехота до товарства, вистидливості. — Ві цих випадків і станете ся здоровими, будете товарськи, приязельські, певні себе, скріплені на умі і тілі. Менше о те, що Ви уже раз пробовали, спробуйте ще раз, есте то за дармо. Ми хочемо Вам помочи, як добрий Самарянин, як правитель. Бест то найлучше средство лічаче, але Ви мусите написати по него в тій хвилі, тепер, коли есте безплатне. Навіть також газету, в котрій Ви то оголошене вичитали, а дістанете одну книжку безплатно.

Пішіть зараз до: Samaritan Sanitarium, Dep. 107, North Detroit, Mich.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуєчі справи:

Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найташших і як найкорше.
Продає Шифарти на різні лінії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найташших цінах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажі заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує всякі інші справи зі судами і старокравними властями.
Палагоджує справи війскові, як увільнене від асигурунку, війскової контролі, увільнене від вправ і т. п.
Мінне гроші — старокравні на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усіх Вн. Родичів що омилюки управління до пересилки грошей на стейт Колектигот є ГАВРИЛ ДЗЯДИН,

130 Main Str., Derby, Conn.

Який є нотарем публичним і має кавцію в стейті в сумі 10.000 доларів.
У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажі і т. д. Палагоджує справи війскові як увільнені від асигурунку, контролі, вправ і т. п. Продає шифарти на всі лінії корабельні. Мінне і пересилає гроші до всіх країв.

Тому, Родичів, проч а чужим а удавайте ся лиш до:
GABRIEL DZIADYK,
130 Main Str., Derby, Conn.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі: від 8-ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер. Old Phone 1269-B

Dr. E. J. LARKIN

Дентист. 40-08

Офіс отворений від 7-ої рано до 8-ої пополуд. В неділі від 10-ої год. рано до 12 полуд.

24 Elizabeth Street, Derby, Conn

Всі РОБОТИ ГАРАНТУЮТЬ СЯ. Офіс коло Derby Gas Company.

Руский Лікар

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лічить усякі недуги діточі, мужескі і жіночі.

Вилічене — сли можливе — гварантує ся. Лічить після найновіших систем електрикою, та посідає найлучші електричні машини.

Досліджує при помочи промінів Рентгена. Nebulizer — однокое найуспішніше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ

39 E. 7th Str., New York City.

поміж 2 а 3 евеню.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ПАРІТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІВ, ВЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по Голова від него коштує сего пива, ніколи не болить, то иншого вже не бо єсть здорове і буде щити. ПОЖИВНО.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, ВО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4854.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи“:

Америка 15 ц.
Ангел та пустельник і т. і 15 ц.
Біблія велика 2 дол.
Борба клас і чому робітники організують ся 15 ц.
В Старім і Новім краю 25 ц.
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7 15 ц.
Дещо з історії православної місії в Америці 10 ц.
Дещо про звирята 30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5 15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 15 ц.
Емігрант 15 ц.
Жовнір 10 ц.
Журавлі 10 ц.
Житє Ісуса Христа 1.50 дол.
Житє зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах 15 ц.
Земельне питан 15 ц.
Зуб за зуб 10 ц.
Історія Руси з образами 10 ц.
Капітал і праця 15 ц.
Книжка Рахункова 50 ц.
Казки про Жидів 10 ц.
Марія 10 ц.
Многострадалий народ, огляд історії українського народу 20 ц.
Навернений Грішник 20 ц.
Народний рух австро-угорських Русинів 15 ц.
Новий Завіт 2 дол.
Образки і загадки 10 ц.
Оповідання 15 ц.
Оповід. про заздрих богів 10 ц.
Про відступників від православія 10 ц.
Про нутро землі 25 ц.
Підземні скарби 25 ц.
Покуса 10 ц.
Псалтир 1 дол.
Релігійні віровання старинних народів 20 ц.
Розмова Поляка з Русиним 10 ц.
Смерть 10 ц.
Стародавні казки та оповідання 15 ц.
Степові люде 15 ц.
Страйк 20 ц.
Стріляй на смерть, робітничая драма 15 ц.
Товариска ворожка 15 ц.
Унія в Америці 20 ц.
Хто з чого живе 15 ц.
Які то є люди на землі, з 20 образами 50 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати 15 ц.
Через кордон 15 ц.
Якої нам треба науки 5 ц.
Руско-англійський тлумач 60 ц.
Польско-англійський тлумач 60 ц.
Коляди 15 ц.

Молитвенники в красній оправі.
Бог Надежда моя 2.50 дол.
Хліб Душі 2.50 „
Druh Duszi 1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) 75 ц.
Молитвенник малий 1.50 дол.
Вінець 1.50 „
Зборник 2.30 „

Також можна дістати:
Книжочки колекторські церковні 10 ц.
Книжочки братські 10 ц.
Метри і хрещення 3 ц.
Метрики шлюбні 3 ц.
Метрики смерті 3 ц.
Помиянік померших душ 10 ц.

Пішіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00 Надвипшка і нерозділені зиски \$93,000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулжим Кавиті.

Провадить загальний банківний бізнес. Видає міжнародні моні ордері, драфти і пересилає гроші до всіх частин світа. Пизичає гроші на реальність. Депозити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 літ і виносать тепер около \$500,000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y. K

РУСИНИ! Ся зачине бісшану добу і ташу домобну і промиселюху вивосити вас як найбільше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,
180 MAIN STREET,
DERBY, CONN.
Telephone Calls Office 62-2, House 18-2
А подянуєте і пізнаєте чесного чоловіка.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

В. Н. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAN, PA.

UNION Ticket Agency

ПРОДАЖА ШИФКАРТ 203. Laskavana Ave. SCRANTON, PA.

Найліпше місце, де можна купити шифкарту до старого краю, як також переслати гроші до Галичини, Угорщини, Росії і других країв по ташій ціні.

Дасмо також позички на моргч.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку

Донтор прав ЮЛІАН ЧУПНА

Конзулярний комисар. Палагоджує всі справи в Галичині. Процеса спадкові і груктові. Нідбери гроші від довжиків. Справа війскової. Споряджує контракти, повновласти і всі інші документи. Перепроваджує інстабуляції і всі інші тілотовні. 3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, I. L. D. P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шемандоа, Па.

Капітал 100,000.00 дол.

Надвипшка 120,000.00 дол.

Депозити више ніж цілком долларів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередню контролю тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шемандоа, Па. що має свій власний будинок, в яким містять ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долларів проценту своїм востумерам, котрі мають в нім свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank на роші улиці Мейн і Лойд, Shenandoan Pa.

Стефан Рябець

має у себе найліпші напитки, цигари і папіроси. Має також добре зарпяджену гросерію.

СПРОБУЙТЕ! Mahanoy Plane, Pa.

з 17 намітаних жетонів дані книжки і жіноч. канцуртє ся бей владиче, посолучуваний, а гарантією на 30 аів, подвійні куверти зразко записі. Ходить безупинно точно та спеціально зроблений для людей, котрі роблять при жетоніях, і гварантує ся на 20 літ. Не звичайна нагода. — Ми випустили щорічний на кожду адресу на посилання гроші (C. O. D.) \$5.75 і за веротом перетворення, а тим правлієюю, що кождий може його оглянути, і если ему не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник з нього купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволічний ланцетус — дармовісом — дає ся даром до кождого годинника. EXCELSIOR WATCH CO. 40 1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.